

2022

Memòria socioeconòmica i laboral de Catalunya

**Consideracions i
recomanacions**

CTESC
Consell de Treball,
Econòmic i Social
de Catalunya

MEMÒRIA SOCIOECONÒMICA I LABORAL DE CATALUNYA 2022

aprovada pel Ple del Consell de Treball, Econòmic i Social en la
sessió ordinària del dia 28 de juny de 2023.

Coordinador de la Memòria 2022

Joan Antoni Santana

Consideracions i recomanacions

Coordinadors dels capítols

Xavier Riudor Pons i Joan Antoni Santana Garcia

Autors i autores

Cristina Boada Jané
Pere Castell Castells
Roser Ferrer Riu
Lluís Ferrer Trullols
Diego Herrera Aragón
David Mallafrè Conesa
Montserrat Martínez Melo
Eva Mas Martín
Eva Miñarro Acosta
Marta Olivella Pedrola
Virgínia Villar Rico
Matias Vives Campdepadrós

Consell de Treball,
Econòmic i Social
de Catalunya

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència Creative Commons del tipus reconeixement d'autoria, usos no comercials i sense obra derivada. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor o autors i l'editor i no es faci un ús comercial de l'obra original ni se'n creïn obres derivades. Podeu consultar un resum dels termes de la llicència a: [Llicència Creative Commons](#)

© Generalitat de Catalunya

Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya
Diputació, 284
08009 Barcelona
Tel. 93 270 17 80
Adreça Internet: ctesc.gencat.cat
A/e: ctesc@gencat.cat

ISSN: 2013-5440

Imatge: Freepik.com

Barcelona, juny 2023

Aquest document compleix les pautes d'accessibilitat WCAG (Web Content Accessibility Guidelines) 2.1.

1. Consideracions i recomanacions

L'any 2022, el PIB a Catalunya creix el 5,5%, situant-se en 270.710 milions d'euros. L'aportació del sector exterior és de 2,8 punts percentuals. Els 2,7 punts de creixement restants els aporta la demanda interna, dins de la qual destaquen el consum de les llars, amb un creixement del 4,1% i la inversió (3,8%). Destaca, però, que a la segona meitat de l'any el PIB va alentir-se considerablement a causa dels efectes de la guerra a Ucraïna i del context inflacionari.

En l'àmbit internacional, l'any 2023 es preveu que el creixement de l'economia es desacceleri, condicionat per l'alta inflació, la geopolítica (marcada en gran mesura per la guerra a Ucraïna), i per la forta política monetària restrictiva. Cal subratllar, però, que el primer trimestre del 2023 el PIB a Catalunya experimenta un creixement notable i per sobre del corresponent als països del nostre entorn, gràcies, en part, a la millora en les cadenes d'aprovisionament, a la menor tensió en la crisi energètica i malgrat la persistència de la inflació i de les fortes pujades dels tipus d'interès.

1. Hi ha factors de risc i d'incertesa que poden comprometre sensiblement el creixement de l'economia catalana.

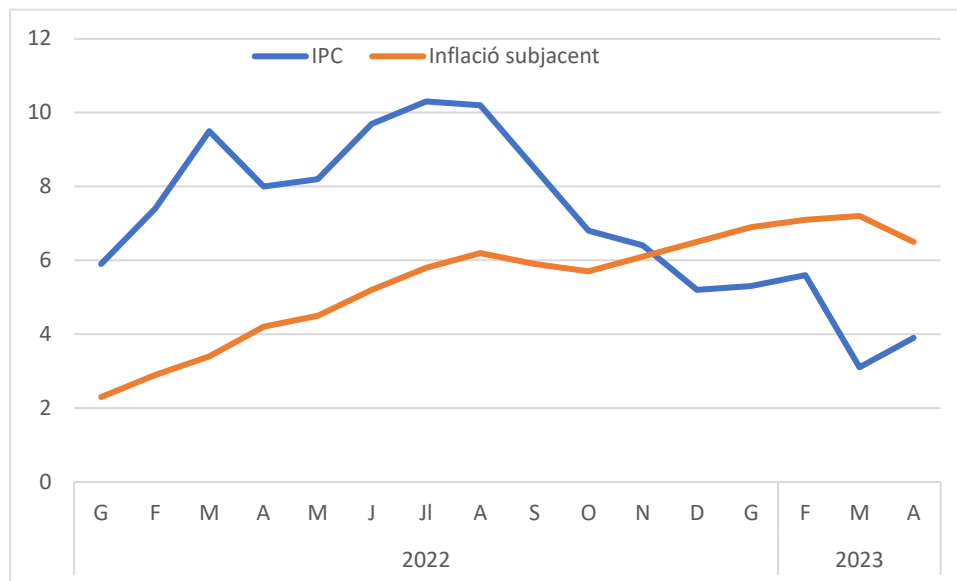
En aquest escenari, però, persisteixen alguns factors de risc i d'incertesa que poden comprometre sensiblement el creixement de l'economia catalana:

- L'evolució dels preus. L'any 2022, la inflació, mesurada a través de l'IPC, s'ha situat, de mitjana, en el 8%. Les rúbriques que més han pressionat a l'increment de preus són les vinculades al preu de l'energia i a l'alimentació. De fet, de les 16 rúbriques amb un augment de preus de més de dos dígits, 14 són d'aliments.

La inflació es modera (5,2% el desembre) sobretot degut al component energètic; per les menors tensions en les cadenes de subministrament; i per la contenció dels preus d'algunes primeres matèries. La mesura del topall del gas en el mercat elèctric, coneguda com a excepció ibèrica, ha situat les inflacions catalana i espanyola (5,7%) entre les més baixes de la zona euro (9,2%) a finals de 2022.

- No obstant, la inflació subjacent segueix creixent (4,9% de mitjana el 2022, 6,5 % el desembre), perquè els augments dels costos de producció derivats de l'encariment de les matèries primeres s'ha traslladat en part a preus finals. Cal recordar que l'any 2021, la inflació subjacent va créixer el 0,7%, front, com hem apuntat prèviament, el 4,9% el 2022. La moderació lleugera del seu creixement que es percep a partir de l'abril de 2023 assenyala una inflexió a la baixa tot i que la reducció es preveu que serà gradual.

GRÀFIC 1. Evolució interanual de la inflació (IPC) i la inflació subjacent des del gener del 2021 al maig del 2022. Catalunya

Unitats: taxa de creixement interanual, percentatges.
 Font: elaboració pròpia a partir de INE (IPC).

- L'evolució de la política monetària i, particularment, dels tipus d'interès.
- Afebliment de la demanda interna, tant de consum com d'inversió, derivat en part de la política monetària i dels efectes de la inflació sobre els agents econòmics.
- Els efectes i l'impacte de la reducció progressiva del dèficit públic. L'any 2024 la Comissió Europea restablirà el compliment de les regles fiscals per tal d'assegurar la sostenibilitat del deute públic.
- L'evolució de la guerra a Ucraïna. Addicionalment a la repercussions humanitàries i socials, el conflicte ha tingut efectes econòmics en els mercats energètic i d'aliments. I aquests es mantindran en la mesura que la guerra es perllongui.
- L'impacte de les condicions climatològiques adverses que han afectat alguns països europeus, entre ells Espanya. La forta sequera que s'ha viscut en els primers mesos de l'any pot tenir també efectes en l'encariment dels aliments, especialment dels cereals. Tot plegat són factors exògens que poden condicionar la dinàmica dels preus.

A nivell sectorial, la incidència d'aquest escenari no serà homogènia i podria tenir majors repercussions en la indústria, l'agroalimentació i la construcció, fortament dependents dels costos del petroli i del transport així com del preu del diner. Cal emfasitzar el fet que l'any 2022 la trajectòria dels sectors industrial i de l'agricultura ha estat negativa, amb un decreixement del 2% i del 13,9%, respectivament. És cert, però, que el primer trimestre de 2023 el sector industrial experimenta una millora significativa (amb un creixement del 3,7 % interanual), gràcies, en gran mesura, a les menors tensions en els aprovisionaments i en els preus de l'energia. En canvi, el sector agrari continuaria amb una evolució negativa, perjudicat per la situació de sequera i per l'encariment d'inputs bàsics per al sector.

Per la seva banda, el comerç de béns de Catalunya amb l'estranger mostra un dinamisme notable, tot i que es frenà lleugerament els darrers mesos. Destaca el creixement de les exportacions de béns i serveis, amb un creixement del 5% en el conjunt de 2022. El dinamisme de les exportacions es manté el primer trimestre de 2023. No obstant això, si persisteix l'alt nivell de preus de l'energia i de les matèries primeres és plausible que la competitivitat de les exportacions es vegi afectada negativament.

Per la seva banda, el turisme, especialment l'estranger, intensifica la recuperació al llarg del 2022, i continua apropant-se progressivament als valors pre-pandèmia. De fet, durant el primer trimestre del 2023 les pernoctacions dels catalans i les dels visitants de la resta de l'Estat sobrepassen els nivells del 2019 (en gairebé un 10 %), mentre que les dels estrangers s'apropen als valors pre-pandèmia (i se situen un 2,9 % per sota del primer trimestre del 2019).

Per la seva banda, en línia les consideracions emeses en la darrera edició d'aquesta memòria, el sector agroalimentari necessita una política de suport pública que inclogui tant suport econòmic com una aposta clara per la digitalització, la sostenibilitat i el suport en la distribució i comercialització dels productes, basada en les plataformes i sistemes de comerç electrònic.

En matèria de **sector públic**, l'any 2022 la Generalitat de Catalunya, en l'àmbit de consolidació del SPA de la Generalitat més ICS, situa el seu nivell de despesa en el 13,8% del PIB, 2,2 punts percentuals per sobre del seu pes mitjà entre 2014 i 2019, i 1,1 punts percentual per sobre del seu pes mitjà dels anys 2010-2013.

La despesa no financera de l'SPA de la Generalitat més ICS es conté respecte dels increments dels dos anys precedents, i incrementa el 0,4%.

El nivell de despesa pública, que encara incorpora al voltant d'un 3% de despesa associada a les mesures per fer front a la COVID-19, s'ha contingut amb relació al creixement dels dos anys precedents, com a conseqüència de la reducció dels ajuts COVID-19. La despesa incrementa el 0,4% (122,7 milions d'€ més que el 2021), i evoluciona per sota del creixement del PIB i de l'augment del nivell de preus d'aquest any. La contenció de la despesa es concentra especialment en tres de les sis grans àrees en què es distribueix el pressupost, i en les dos polítiques no integrades en cap àrea de despesa.

Es redueix la despesa en l'àrea de Foment i regulació de sectors productius, i es conté, amb creixements per sota de l'evolució dels preus, la despesa social.

Per una part, es redueix el 51% la despesa en l'àrea de Foment i regulació de sectors productius, i en menor mesura, la despesa de les polítiques 91 de Deute (-11,5%), i 71 de Suport financer als ens locals (-26,2%).¹

¹ La política 71 de Suport financer als ens locals té per objectiu dotar els ens i corporacions locals de recursos per finançar les seves competències i pal·liar els dèficits d'infraestructures en l'àmbit municipal, i inclou el Pla únic d'obres i serveis de Catalunya (PUSOSC), i els recursos destinats al finançament del Conselh Generau de l'Aran. De totes maneres, aquesta política és només una part minoritària dels recursos que la Generalitat destina als ens locals, a través d'altres polítiques. En conjunt, les transferències als ens i corporacions locals l'any 2022, de 1.258 milions d'€, han augmentat el 16%.

La reducció de la despesa en l'àrea de Foment i regulació dels sectors productius es produeix per la reducció de la despesa en tres de les vuit polítiques que l'integren: la política 66. de Desenvolupament empresarial (-95%), com a conseqüència de la reducció de la despesa del programa d'Emprenedoria i desenvolupament empresarial (-97,1%) on es comptabilitza l'ajut extraordinari COVID-19 d'empreses i autònoms; la política 64. de Comerç (-89,6%), per la reducció de la despesa en el programa 641. d'Ordenació i promoció del comerç i l'artesanía (-89,6%), on es comptabilitza l'ajut COVID-19 a la xarxa associativa de comerç, artesanía i moda; i la política 62. d'Indústria (-21,3%), sobretot per la reducció del programa 622. de Suport a la indústria (-21,45) com a conseqüència de la reducció en aquest programa de les transferències a l'Agència per a la Competitivitat de l'Empresa. ACCIÓ. Mentre que tres polítiques tenen increments de la despesa per sobre de l'augment de preus i el creixement econòmic: la política 63. d'Energia i mines (111,1%); la política 61. d'Agricultura, ramaderia i pesca (38,2%); i la política 65. de Turisme (69,8%).

Per un altra, es conté la despesa social, amb un augment el 3,2%, que s'ha vist frenada per la reducció de l'1,1% de la despesa de l'àrea de Protecció i promoció social, i per la contenció en la despesa de l'àrea de Producció de béns públics de caràcter social, amb un creixement del 4%.

La reducció de la despesa en l'àrea de Protecció i promoció social es produeix, fonamentalment, per la reducció de la despesa en la política 33. de Foment de l'ocupació (-10,3%), a través de la reducció de la despesa del programa 331. d'Ocupabilitat i autoocupació (-18,6%), on es comptabilitzen els ajuts COVID-19 destinats a famílies i institucions sense finalitat de lucre. Mentre que en les dos polítiques restants, destaca l'augment del 7,8% de la despesa de la política 32. de Promoció social, pels increments en la despesa dels programes 321. de polítiques de Joventut (22,4%), i 324. de Relacions amb les confessions religioses (71%), si bé amb un import relativament baix.

La contenció de la despesa en l'àrea de Producció de béns públics de caràcter social, és conseqüència de l'evolució de la despesa en les dues polítiques principals dels pressupostos, salut i educació: la despesa en la política 41. de Salut² es redueix el 0,1%, mentre que es conté la despesa en la política 42. d'Educació (amb un increment del 4%), i un nivell de despesa que se situa en el 3,1% del PIB, lluny encara de l'objectiu del 6% fixat en la llei d'Educació de l'any 2009. Tot i així, destaquen els increments de la despesa en tres de les set polítiques que integren aquesta àrea: la política 43. d'Habitatge (247,8%), la política 45. de Llengua catalana (26,1%), i en menor mesura, en la política 44. de Cultura (8%).

Augmenta la despesa en les àrees de Producció de béns públics de caràcter econòmic, i de Serveis públics generals, i de Funcionament de les institucions i administració general.

Les tres àrees restants, que signifiquen el 21,2% de la despesa, han tingut creixements relativament més intensos de la despesa, si bé en tots els casos per sota de l'evolució del PIB. La despesa de l'àrea de Producció de béns públics de caràcter econòmic incrementa el 7,8%, on destaquen els augments de la despesa en quatre de les vuit polítiques que l'integren: la política 57. de Recerca, desenvolupament i innovació (38,1%); la política 56.

² Cal tenir en compte que dins d'aquest programa es comptabilitza la despesa en concerts sanitaris, on aquest any ha augmentat la despesa desplaçada, i que per tant no queda reflectida en l'execució dels pressupostos.

TAULA 6. Indicadors d'economia circular. Catalunya 2022 (dades 2020).

Indicador	Percentatge o valor	Objectiu	Evolució
Extracció de recursos materials	78,4	Sense determinar	Augmenta
Importació de materials	21,6	Sense determinar	Augmenta

Unitats: percentatge o valor.

Font: elaboració pròpia a partir del DACAAR.

30. El CTESC considera que s'hauria de dotar la indústria catalana de més capacitat de reciclatge, reparació i vendes d'ocasió per canviar de model productiu i adaptar-se a la nova regulació europea sobre el dret a reparar.

Duplicar l'ús de material reciclat entre els anys 2020 i 2030 és un dels objectius de la Unió. Avui dia, la xifra és del 7,0% a l'Estat espanyol, inferior a l'11,7% de la UE-27. Els pactes i l'Avantprojecte de llei de prevenció i gestió dels residus i l'ús eficient dels recursos de Catalunya poden contribuir a avançar cap a un model d'economia circular, p. ex. el Pacte per la moda circular, que pretén augmentar la recollida selectiva i reduir els residus tèxtils el 25% entre els anys 2019 i 2030.

Però a banda de regular i pactar, calen incentius fiscals i eines digitals perquè les empreses puguin informar les administracions i els consumidors dels residus que generen els seus productes i serveis. L'inconvenient és que no hi ha una política fiscal ambiental de la UE, per falta d'unanimitat i consens entre els estats membres per elaborar-la.

Les empreses catalanes poden ser agents reals de canvi i contribuir a l'economia circular, amb ajuts públics, un millor finançament i publicitat. Així, una dada positiva seria incrementar les empreses certificades i que vagin més enllà de les seves obligacions ambientals.

Tot i que el compromís amb la sostenibilitat en general, i ambiental en particular, proporciona avantatges competitiu i més accés al crèdit, els ajuts públics poden orientar les empreses catalanes en aquesta transformació. Sobretot, en allò relacionat amb l'economia circular i de disseny del producte i servei que tingui en compte els aspectes ambientals, per exemple: reutilització i reciclatge de plàstics, recuperació de metalls crítics i terres rares d'aparells elèctrics, electrònics i vehicles fora d'ús, i reutilització de minerals no metàl·lics.

TAULA 7. Indicadors de producció i serveis sostenibles. Catalunya 2022

Indicador	Percentatge o valor	Objectiu	Evolució
Empreses certificades	589 empreses	Sense determinar	Augmenta
Despesa empreses en medi ambient (any 2020)	570 M€	Sense determinar	Disminueix

Unitats: percentatge o valor.

Font: elaboració pròpia a partir del DACAAR.

Encara s'està lluny dels objectius de reducció, recuperació i reciclatge de residus urbans, que ha de ser del 55% dels materials l'any 2025, així com de tractament i abocament.

En espera d'un nou marc legal a Catalunya sobre prevenció i gestió de residus i ús eficient dels recursos, en general, l'eficiència de la recuperació neta del valor dels materials podria

millorar. S'observa que un 22,9% de materials impropis van a parar a la recollida selectiva, especialment, als envasos i a la matèria orgànica.

També cal augmentar fins al 100% el tractament dels residus urbans no recollits selectivament. Així com fer més esforços per abaixar la comercialització de productes de plàstic d'un sol ús a la meitat el 2026, i al 70% l'any 2030.

A banda de reduir els residus urbans i augmentar-ne la recollida selectiva i el tractament, també s'haurien de fer més esforços per disminuir els residus industrials i de la construcció, i reciclar el 75% dels materials de la demolició i construcció. Així com augmentar el reciclatge d'aparells elèctrics i electrònics i de peces i materials de vehicles desballestats, del 71,1% fins al 85%, d'acord amb el [Reial Decret llei 265/2021](#) sobre els vehicles en el final de la seva vida útil.

Per acabar, cal reduir fins al 10% els residus que van a l'abocador a Catalunya, i queden només tretze anys per fer-ho.

TAULA 8. Indicadors de generació i gestió de residus. Catalunya 2022

Indicador	Percentatge o valor	Objectiu	Evolució
Reducció generació residus	+19,3	-15,0	Disminueix
Valorització de residus	58,5	65,0	Disminueix

Unitats: percentatge o valor.

Nota: objectius de la Llei estatal 2035.

Font: elaboració pròpia a partir del DACAAR.

A continuació tractarem els principals resultats sobre **la sostenibilitat de la producció agrícola, forestal i del sector pesquer.**

S'observa una disminució de la productivitat dels conreus per la sequera que afecta el secà i amenaça el regadiu, tret que s'usi aigua dessalinitzada i regenerada.

La demanda d'aigua dels conreus ha augmentat per les onades de calor i la falta de pluja a Catalunya. En aquest context s'hauria de procurar que les terres destinades a l'agricultura no es perdessin, especialment les de secà.

Les actuacions per recuperar la fertilitat dels sòls degradats i contaminats són molt importants, així com les destinades a augmentar l'ús de compost i reduir el 20% la fertilització química l'any 2030. Així, a banda dels problemes associats a l'excés de fertilització, que s'hauria d'aplicar amb precisió per reduir el balanç de nitrogen i fòsfor per hectàrea, també estaria bé reforestar les zones desertificades o molt degradades com aconsella la UE.

TAULA 9. Indicadors de sostenibilitat de la producció agrícola. Catalunya 2022

Indicador	Percentatge o valor	Objectiu	Evolució
Superfície de conreus	25,8	Augmentar-la	Disminueix
Agricultura ecològica	18,5	25,0	Estable

Unitats: percentatge o valor.

Nota: objectius de la PAC, PVE, Pla d'acció pel desenvolupament de la producció ecològica 2021-2027 i Programa de Desenvolupament Rural.

Font: elaboració pròpia a partir del DACAAR.

Es constata una estabilització del model d'agricultura ecològica i integrada, que se situa en el 18,5% de les terres agràries l'any 2022.

Tot i augmentar el nombre de productors, elaboradors, importadors i comercials, l'indicador d'agricultura ecològica integrada sobre terres agràries i el de superfície agrícola utilitzada (SAU) s'han estancat l'any 2022. Ara bé, l'impuls a la nova certificació pública i voluntària catalana de producció agrària sostenible pot ajudar a transformar les explotacions agràries els pròxims anys.

Es constaten les dificultats de la pesca costanera catalana per sobreviure, ja que a banda de recuperar les poblacions comercials de peixos, el sector s'ha d'adaptar a nous impactes (qualitat del peix, espècies noves ...) i procurar mantenir l'ocupació amb menys dies de pesca i sense relleu generacional.

El consum de peix i marisc de proximitat que només és el 20,9% del total, en un context en què el nombre d'embarcacions disminueix en totes les arts de pesca, tret del palangre de superfície i les barques auxiliars, tot i que incrementa l'esforç pesquer, és a dir, les tones de peix i marisc per embarcació.

A més, el sector es veu obligat a adaptar-se als impactes del canvi climàtic, això és, la disminució del plàncton i de les poblacions de peixos pelàgics i el possible col·lapse estructural, entre d'altres.

TAULA 10. Indicadors de sostenibilitat de la producció del sector pesquer. Catalunya 2022

Indicador	Percentatge o valor	Objectiu	Evolució
Embarcacions de pesca	702 embarcacions	Sense determinar	Disminueix

Unitats: percentatge o valor.

Nota: objectius de la PPC i Llei de pesca i acció marítimes i Reial decret 470/2016 d'ordenació del sector pesquer i adaptació al Fons Europeu de la Pesca.

Font: elaboració pròpia a partir del DACAAR.

A més, el sector veu com l'activitat disminueix dia rere dia, sense temps per diversificar-se per complementar les rendes, p. ex. cap al turisme pesquer i aqüícola.

31. El CTESC considera que s'ha d'estar alerta davant l'augment del risc d'incendi d'uns boscos cada com més afectats pel canvi climàtic i les plagues (2.422 hectàrees forestals menys l'any 2021).

Els boscos catalans són cada cop més vulnerables als incendis. La negligència (crema agrícola, fogueres i cigarrets), la intencionalitat i les causes naturals incrementen i són causa de la majoria dels incendis. Per tant, la vigilància hauria d'augmentar i, davant les previsions, s'haurien d'adoptar mesures (prohibicions i limitacions) orientades per la informació proporcionada pel Servei Meteorològic de Catalunya.

L'expectativa és que el nou Pla de prevenció d'incendis forestals 2022-2025 pugui servir per ajudar els boscos a adaptar-se a l'emergència climàtica, i per reduir el risc d'incendis, que cada cop és més alt per la sequera i el combustible que s'acumula. La ramaderia extensiva també podria ajudar.

32. Davant la previsió d'una disminució de la disponibilitat d'aigua del 18,3% el 2050, i l'empitjorament de l'estrès hídric a Catalunya, serà necessari accelerar la inversió en aigua, a fi de cobrir totes les demandes i evitar els conflictes pel recurs hídric.

Entrant en l'**Estat del medi natural, l'aigua, l'atmosfera i el sòl**, l'any 2022 el volum d'aigua als embassaments catalans ha caigut fins al 43,7% i ha arribat a la fase d'excepcionalitat a l'inici del 2023. L'indicador d'estrès hídric ha passat de mig-alt a alt i s'han fet evidents les dificultats per satisfer la demanda d'aigua a l'AMB. A més, cal tenir en compte la previsió que la disponibilitat d'aigua es redueixi el 23,9% a la Tordera i el 22,7% al Fluvià l'any 2050.

L'escassetat d'aigua augmenta el valor del recurs i dels serveis associats per satisfer-ne la demanda, és a dir, incrementa el cost de l'aigua. A més, origina conflictes per l'ús que se'n fa, especialment, en un context d'augment de la població a l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) i de canvi climàtic i dèficits hídrics que poden arribar als 45 hm³ anuals a l'AMB.

El CTESC considera que les infraestructures d'abastament en alta haurien de millorar per evitar les pèrdues durant el tractament i distribució, i que s'hauria d'augmentar l'oferta de nou recurs.

S'ha d'invertir més per evitar les fuites i els frau en l'abastament, i oferir nou recurs hídric: dessalinització per abastament; depuració, tenint en compte que hi ha més contaminants a les aigües residuals urbanes dels legislats; i regeneració per reg agrícola i urbà, ús industrial i ús ambiental, com p. ex. la recàrrega d'aqüífers, tal com s'ha planificat (Pla de gestió 2022-2027), especialment, al sistema Sud de les Conques Internes de Catalunya (CIC).

Ara bé, cal tenir en compte l'augment dels costos reals de l'aigua (consum energètic inclòs) que cal recuperar i que els usuaris han de pagar, tal com formula la Directiva Marc de l'Aigua. Per tant, a banda de reduir el consum d'aigua i estalviar-la, i de recuperar els aqüífers, cal invertir en infraestructures hídriques, preferentment en aquelles que fan ús d'energies renovables.

Només estan en bon estat el 25% dels aiguamolls i el 49% de les aigües subterrànies. El 51% de les aigües subterrànies estan en mal estat quantitatiu i qualitatiu per la presència de nitrats. És per això que la inversió s'ha de focalitzar en aquestes masses d'aigua, per tal d'assolir l'objectiu que el 67% estiguin en bon estat l'any 2027. Val a dir que l'excés de nitrogen als sòls és un problema per l'aigua, de manera que a banda d'evitar-ne l'entrada, cal augmentar el percentatge de sòls recuperats.

TAULA 11. Indicadors de l'estat del medi ambient. Catalunya 2022

Indicador	Percentatge o valor	Objectiu	Evolució
Aigua reutilitzada sobre depurada	6,4	20,0	Augmenta
Sistemes de depuració	35,3	100,0	Augmenta
Recuperació del cost de l'aigua	79,0	100,0	Augmenta
Masses d'aigua en bon estat (any 2021)	36,0	67,0	Estable
Contaminació atmosfèrica PM₁₀ (zones 1+2)	25,2 µg/m ³	20,0 µg/m ³	Augmenta
PM_{2,5} (zones 1+2)	14,2 µg/m ³	5,0 µg/m ³	Augmenta
NO₂ (zones 1+2)	26,4 µg/m ³	10,0 µg/m ³	Augmenta
Percentatge d'espècies exòtiques	6,6	0,0	Augmenta

Unitats: percentatge o valor.

Nota: objectius Directiva hàbitats i Llei del patrimoni natural i de la biodiversitat; Directiva marc de l'aigua i Pla de gestió del districte de conca fluvial de Catalunya 2022-2027; llindars de contaminació de l'OMS i Pla d'acció de la UE: contaminació zero per l'aire, l'aigua i el sòl.

Zones 1 + 2: àrea de Barcelona i Vallès-Baix Llobregat.

Font: elaboració pròpia a partir del DACAAR.

33. El CTESC constata que hi ha marge per millorar la qualitat de l'aire i no superar els llindars de contaminació de PM₁₀ i PM_{2,5} recomanats per l'OMS a l'Àrea de Barcelona i el Baix- Llobregat.

En un context en què l'OMS ha reduït els nivells acceptables de contaminació de l'aire i la UE-27 els ha de revisar per equiparar-los, Catalunya els ha superat de manera continuada entre els anys 2010 i 2018, però també el 2022 (NO₂ i ozó, però també PM₁₀ i PM_{2,5})..

L' NO₂, és crític a l'Àrea de Barcelona i del Vallès-Baix Llobregat, per aquesta raó el TJUE ha condemnat l'Estat espanyol. I l'ozó, se supera al Prepirineu, per això el TSJC ha obligat la Generalitat a elaborar plans de millora de la qualitat de l'aire.

S'observa que encara hi ha molts ecosistemes degradats, tant naturals com agrícoles i urbans, i que continua la pèrdua de biodiversitat.

Les accions per recuperar hàbitats com p. ex. els boscos de ribera, i per aturar la pèrdua de biodiversitat (el -24,5%) i reduir les espècies exòtiques invasores (l'11,2%) han de continuar a Catalunya, tal com ha formulat la UE aquest any 2022. De no fer-ho, el cost econòmic pot ser molt alt amb l'emergència climàtica i l'estat del medi ambient avui dia. Per tot això, cal preparar-se per sequeres com la d'aquest any 2022, especialment a l'estiu, i per esdeveniments meteorològics extrems i evitar contaminar l'aigua, l'aire i el sòl.

Les dades analitzades en el **capítol IV de la MSEL sobre condicions de vida** reflecteixen un retorn a una certa normalitat pre-pandèmia, però que malauradament també arrossega tendències negatives ja exposades en anteriors edicions. És el que podem observar amb demografia, amb la millora d'indicadors com la mortalitat o l'esperança de vida, però també amb l'acceleració de tendències negatives com la baixa natalitat o el creixement vegetatiu negatiu. Una situació similar passa amb Salut, amb un important increment d'activitat però també amb un creixement de les llistes d'espera. O amb Educació, amb un increment clar de població en activitats formatives, però amb alguns indicadors de rendiment que davallen i amb un creixement preocupant de l'abandonament escolar prematur. Ara bé, des del punt de vista de la inclusió social, ja s'observen els impactes positius en relació amb les mesures

d'inclusió social adoptades durant la pandèmia (com és l'Ingrés mínim vital i la capacitat de darrera xarxa de protecció de la Renda Garantida de Ciutadania), amb millores en els indicadors sobre desigualtat de la renda, i amb la reducció de les formes més severes de pobresa. No obstant això, en l'altra cara de la moneda, accedir a un habitatge és cada cop un dret més difícil d'exercir a Catalunya, davant l'augment de l'esforç de tinença de l'habitatge, amb uns preus de compra que s'enlairen i un mercat de lloguer més reduït i més car.

En relació amb **la demografia** de Catalunya, durant el 2022, se situa en primera línia de l'agenda pública²⁵, tant per la preocupació per l'impacte i seqüeles de la pandèmia, com especialment pel que fa a l'envelliment de la població i els seus efectes en els àmbits educatiu, laboral, sanitari i de protecció social.

La MSEL de 2022 identifica una recuperació dels principals indicadors, per bé que no una recuperació completa de la situació prepandèmica. Aquesta tendència pot venir explicada pel fet que alguns indicadors fan referència a 2021, i possiblement no recullen una normalitat total, i també perquè alguns dels fenòmens com la mortalitat s'han vist afectats per nous impactes que no han permès una recuperació dels nivells de 2019.

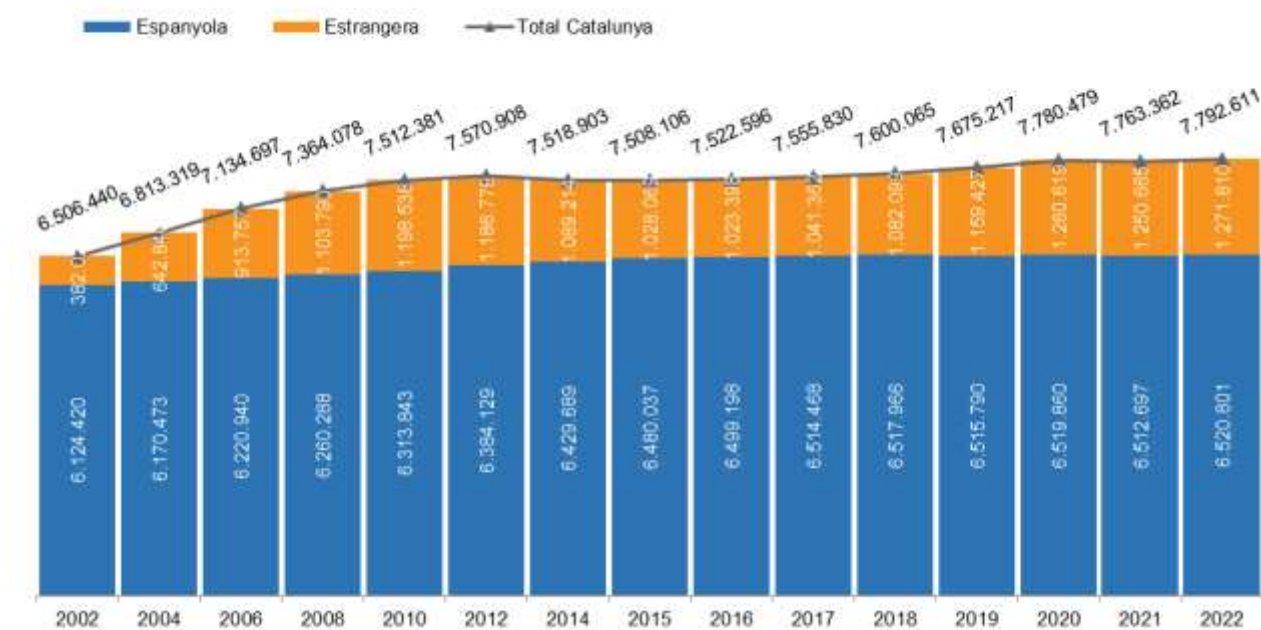
El 2022 Catalunya recupera el creixement poblacional (0,4%) però encara lluny del ritme de 2020 (1,4%)²⁶

A data 1 de gener del 2022 estan empadronats 7.792.611 habitants, el que suposa un augment del 0,4% respecte a 2021 (29.249 persones). Catalunya és un escenari demogràfic de risc de decreixement, que es va materialitzar el 2021 quan l'aturada del moviment migratori va fer que la població es reduís (-0,2%). Així, Catalunya torna a créixer gràcies a la recuperació de les migracions i concretament de la població de nacionalitat estrangera (1,7%, 21.145 persones).

²⁵ Vegeu UNFPA (2023). *Estado de la población mundial del Fondo de Población de las Naciones Unidas. 8.000 millones de vidas: infinitas posibilidades. Argumentos a favor de los derechos y libertades*. Nova York.

²⁶ A les Memòries precedents s'ha fet referència a les dades provisionals de població de l'any en curs, en aquest cas serien de 2023. Tanmateix, l'Idescat informa que aquest any aquestes dades no estaran disponibles durant el primer semestre de l'any, motiu pel qual no s'han pogut incorporar.

GRÀFIC 7. Evolució de la població resident empadronada. Catalunya. 2002-2022

Unitats: nombres absoluts.

Nota: Les dades refereixen a l'1 de gener de cadascun dels anys.

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat (padró continu)

S'ha produït un augment conjuntural dels naixements i una reducció per sota de l'esperat de la mortalitat, de tal manera que el creixement natural continua sent negatiu.

El 2021 moren més persones que neixen (taxa de creixement vegetatiu de -11.708, -1,5%). Caldrà esperar les dades de 2022 per valorar si el decreixement natural continua i com. Quant a la natalitat, el nombre de naixements vius és inferior al de 2019 (61.548 i el 2021, 57.634). Es tracta, però, d'un volum superior al d'altres anys, impulsat pel creixement dels naixements de mares espanyoles. La natalitat creix però no ho fa amb la intensitat suficient com per revertir la dinàmica de reducció, i les dades provisionals pel 2022 i principis de 2023 indiquen una nova reducció.

El 68,4% dels naixements són de mares espanyoles, es tracta d'un creixement molt minso (174 nens i nens més). Ha estat una bona notícia, ja que feia anys que no s'observava un creixement dels naixements de mares espanyoles. En canvi, els naixements de mares estrangeres s'han reduït en 1.004 (-5,4%), reducció que també es va produir el 2020. Cal parar atenció a la creixent convergència entre els patrons de dones espanyoles i estrangeres. D'una banda, la reducció dels naixements de mares estrangeres joves, i el fet que les mares espanyoles són de major edat, fa que la mitjanes d'edat de les mares espanyoles (33,2 anys) i estrangeres (31,3 anys) s'apropin. Igualment s'han retallat les diferències en el nombre mitjà de fills/es per dona: el 2020 i 2021, és 1,21 i, encara que entre les dones estrangeres la fecunditat és més alta (1,37 comparat amb 1,14), les diferències també s'han retallat.

La nupcialitat i les ruptures es troben en fase de recuperació, després de la reducció de 2020, reprenent les dinàmiques anteriors a 2020, de manera que un dels principals motors de la fecunditat no sembla haver canviat. Les dades disponibles sobre parelles estables indiquen una reducció el 2021, malgrat que les sol·licituds sí que mostren un creixement i

el 2022 continuen creixent de manera important (7.948, 138,6%). Aquest creixement pot estar relacionat amb el canvi legislatiu sobre pensions ([Llei 21/2021](#)) que aproxima els drets de parelles estables als drets per matrimoni, el que pot incentivar la inscripció de parelles estables, que es consideren infrarepresentades en els registres.

Quant a la mortalitat, es redueix respecte a 2020, però continua sent superior a la de 2019. L'augment de 2020 (23,6%, 79.784 defuncions, 15.237 més), es modera durant el 2021 (69.342), però continuen havent més morts que el 2019 (4.795, 7,4% més). Les dades provisionals de 2022 semblen indicar un volum similar al 2021. L'excés de mortalitat és doncs, un focus important de l'estudi de la salut que s'inclou en aquest informe, on s'analitzen causes i dinàmiques amb detall. Així i tot, l'esperança de vida, tant en néixer com als 65 anys, s'ha recuperat parcialment després de la reducció de 2020. La reducció de 2020 (83,83 anys el 2019 i 82,26 el 2020, entre les dones de 86,52 a 84,98 i entre els homes de 81,02 a 79,50) es dilueix (83,34 anys el 2021, dones 86,09 i homes 80,50): encara que la recuperació no és total, si més no, està iniciada.

Catalunya creix durant 2021 per les migracions, però menys del que cabria esperar ja que el saldo exterior no s'ha recuperat suficientment.

El 2021 arriben més persones de les que marxen (saldo migratori total de 34.626), però és un saldo que s'ha reduït per segon any (-27,2%, i 2020, -58,2%). Amb Espanya, el saldo sol ser negatiu i també ho ha estat el 2021, però amb l'estranger, creixen tant les arribades (149.665, 26% de creixement) com les sortides (111.331 persones, 78,9% creixement). D'altra banda, els moviments dins Catalunya augmenten respecte al 2019 i són els més elevats des de 2006 (2021, 280.566 moviments, 15,2% més), i no s'observava un volum similar des de 2006 (293.940). Aquest creixement es pot relacionar tant amb la recuperació dels fluxos, com amb les noves decisions de canvi de residència. El teletreball i d'altres dinàmiques incentivades o accelerades a partir del període de confinament han generat canvis residencials interns (principalment de les ciutats a municipis menys urbans). Dinàmiques acreditades, per bé que de magnitud inferior i més provisional del que s'havia pogut arribar a considerar, per informes com ara el del propi CTESC sobre mobilitat²⁷.

Els residents a l'estranger també continuen creixent encara que a un ritme més moderat. Es tracta d'una dada molt actualitzada (1 de gener de 2023)²⁸ que confirma un nou creixement (367.763 persones, un 2,9%, és a dir 10.356 persones més)²⁹. El creixement ha estat menor que en períodes anteriors. D'altra banda, la majoria són persones nascudes a l'estranger (67,3%, 233.913) i de fet, la part més gran al mateix país on actualment resideixen (47,3%, 173.900 persones), de tal manera que es podria considerar una potencial situació de retorn, tot i tenir la nacionalitat espanyola. Les persones nascudes a Catalunya representen el 32,4% (119.154 persones).

Paral·lelament creixen les concessions de nacionalitat. El 2021 se'n van concedir més del doble que el 2020 (50.371 nacionalitats per residència, 23.106 el 2020), un volum similar al

²⁷ Vegeu Riudor, X (dir.), Miñarro, E., Mas, E, et al. (2023). *Per una mobilitat ocupacional més intel·ligent i sostenible*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya

²⁸ Les dades analitzades són del Padró d'habitants residents a l'estranger amb nacionalitat espanyola (tant si és l'única que tenen com si no) i l'últim municipi en el qual han estat inscrits és Catalunya.

²⁹ Cal recordar els compromisos sobre l'emigració continguts en el 'Pla nacional per a la implementació de l'Agenda 2030 a Catalunya' de 2019, en el que consta el compromís 547 relatiu a "Mantenir el vincle amb les persones catalanes o d'origen català residents a altres països i oferir-les suport en cas que vulguin retornar".

de 2019 (53.084), quan es va experimentar un canvi de tendència que el Ministeri atribueix al pla de xoc per agilitar les gestions del sistema judicial³⁰.

El 2022 no es modifica l'estructura de la població estrangera: la possible recuperació de dinàmiques migratòries i l'efecte de la Llei d'Estrangeria encara no són visibles.

La modificació de la Llei d'estrangeria³¹ va entrar en vigor al novembre de 2021, de manera que els fluxos de 2021 hi estarien poc afectats. Els moviments descrits no alteren la taxa d'estrangeria global de 2022 (16,3%). La taxa d'estrangeria extracomunitària és del 12,5% (975.914 persones). Així, les taxes de creixement de la població estrangera, tant global (1,7%) com extracomunitària (1%), no generen canvis estructurals.

Catalunya té una estructura envellida que perd població infantil, on l'envelliment continua creixent així com el pes de la població gran sobre la població potencialment activa.

L'estructura global de la població per grans grups no ha variat de manera rellevant des de 2019, de manera que no hi ha un canvi estructural arran de la pandèmia (sí en algunes franges d'edat, com p.ex. la reducció de dones de 80 a 84 anys). Des de 2014, la població de menys de 15 anys es va reduint (del 15,8 al 14,4%), la joventut (de 15 a 29 anys) va creixent (15,3% al 16,2%), com també ho fan els i les més grans de 65 anys (del 17,8% al 19,3%), mentre que els habitants empadronats de 30 a 64 anys estan estancats (entorn al 50%). En resum, l'índex d'envelliment creix de manera important (131% el 2022). A més, hi ha 29,2 persones de 65 anys per cada 100 persones de 15 a 64 anys.

La taxa d'estrangeria global és estable des de 2020, si bé fins aquell any havia anat creixent (p.ex. 13,8% al 2017 a 16,3% el 2022) i la d'estrangeria extracomunitària ha anat creixent de manera constant (p.ex. 10,1% el 2017, fins al 12,5% de 2022). Així, el 76,7% de la població estrangera té una nacionalitat d'un país no comunitari, sent l'Àfrica (4,2% de la població catalana) i Amèrica del Sud (3,2%), les més freqüents de les no europees, per bé que l'estructura de les principals nacionalitats és força estable. En conjunt, es tracta d'una població molt més jove: el 85,2% està en edat potencialment activa (15-64 anys).

En resum, el fet sense precedents viscut el 2020 sembla deixar un escenari de recuperació i acceleració de les dinàmiques demogràfiques prèvies.

Seguint a Domingo (2022)³², el retorn a la normalitat sembla ser en realitat un retorn a l'acceleració de tendències negatives: baixa natalitat, creixement vegetatiu negatiu i creixement depenent de les migracions. Les migracions són l'única font de creixement de Catalunya, i estan encara minvades en volum i saldo, i per tant també en el relacionat amb el rejuveniment de la població i amb la natalitat.

En aquest context, el CTESC recomana que es tinguin en compte els impactes de l'evolució demogràfica actual i futura: envelliment i decreixement potencial a llarg termini. Aquesta consideració està clarament vinculada a les diferents dimensions de la qualitat de vida, i

³⁰ Vegeu nota de premsa del [Ministeri](#), i nota d'anàlisi de la [Subdirecció General d'Anàlisi Migratori](#).

³¹ Vegeu [RD 903/2021](#).

³² Vegeu Domingo (2022). [Entre la resiliència i la reincidència: les mutacions socials de la COVID-19](#). Barcelona. *Revista Catalana de Ciències Socials*. vol. 12, p. 17-29.

especialment a la salut i la sostenibilitat dels sistemes de protecció social (pensions i sistema sanitari i de cures), però també a les condicions de producció i les relacions laborals (envelliment, qualificació, condicions generacionals). En l'actualitat es tracta d'una qüestió urgent sobre la qual es té escassa capacitat de maniobra, de manera que és important preveure els posicionaments i les pautes d'assimilació de les conseqüències d'una població envellida que creix escassament i que fins i tot, pot decreïxer.

L'any 2022, l'Organització Mundial de la Salut (OMS) identifica els primers signes de recuperació de l'activitat sanitària essencial després de les interrupcions del 2020 i 2021.

En l'**apartat de salut** s'analitza, un any més, l'impacte de la COVID-19 a Catalunya i el món des del punt de vista epidemiològic i de salut pública. D'entrada, cal dir que l'OMS identifica els primers signes de recuperació de l'activitat sanitària l'any 2022, tot i que encara detecta colls d'ampolla i problemes d'accés als sistemes de salut.

L'OCDE adverteix de l'increment dels problemes de salut mental, dels hàbits no saludables i del sobrepès i l'obesitat en la població infantil i jove de la UE.

Per la seva banda, l'OCDE adverteix que s'han incrementat els problemes de salut mental en la població infantil i jove de la UE. En aquest sentit, l'increment de demanda d'atenció de salut mental, juntament amb la interrupció d'alguns serveis durant la pandèmia, ha provocat que la meitat de les persones joves de la UE manifesti tenir necessitats no ateses de salut mental l'any 2021 i, de nou, l'any 2022. En diversos països europeus, el percentatge de persones joves amb símptomes de depressió s'ha més que doblat i en alguns països fins i tot s'ha quadruplicat.

34. El CTESC considera que, en el context actual, s'ha de millorar l'atenció a la salut mental de la població, particularment infantil i juvenil.

L'any 2021, el 22,5% de la població catalana de 15 anys i més declara tenir malestar emocional i el 9,0% depressió moderada o greu mentre que el 9,4% de la població de 4 a 14 anys té probabilitat de patir un problema de salut mental. Aquesta probabilitat mostra una tendència creixent des del període 2014-2015, que es fa més evident en el 2018-2019 i s'accentua en el 2019-2020, en plena pandèmia de la COVID-19.

Enmig d'aquest context, resulta rellevant reportar com han evolucionat els recursos i l'activitat de l'atenció a la salut mental a Catalunya. Les poques dades disponibles sobre recursos posen de manifest una tendència vers la reducció del nombre de llits d'hospitalització psiquiàtrica per 10.000 persones com a resultat del canvi de model, així com una certa estabilització dels recursos ambulatoris. De fet, la reducció dels recursos adreçats a la població infantil i juvenil produïda en moments anteriors a la pandèmia no sembla que s'hagi pogut anivellar amb un punt d'inflexió vers el seu augment al llarg del període 2021-2022. En termes d'activitat, aquest fet es tradueix bàsicament en una intensificació en l'ús dels recursos d'atenció a la salut mental hospitalària (que creix) i en una disminució de l'atenció a la salut mental ambulatoria.

Al mateix temps, durant les fases més dures de la pandèmia, molts infants i joves van deixar de practicar activitats físiques i van empitjorar els seus hàbits d'alimentació. L'OCDE copsa

un increment dels hàbits no saludables, del sobrepès i de l'obesitat en la població infantil i jove en alguns països de la UE.

En la fase postaguda de la pandèmia, el seguiment de la COVID-19 s'integra en bona mesura en el sistema de vigilància epidemiològica de les infeccions respiratòries agudes.

Pel que fa a Catalunya, a partir del mes de juliol de 2022 el seguiment de la COVID-19 s'integra progressivament en el sistema de vigilància epidemiològica de les infeccions respiratòria agudes (IRA): una part important de les dades sobre la COVID-19 queda diluïda en les dades IRA i és resultat d'estimacions estadístiques. Dit això, el 24 de juliol de 2022 es registra un total acumulat de 2.755.927 casos positius de COVID-19 a Catalunya (el 128,0% més que el desembre de 2021) i un total acumulat de 28.467 defuncions per aquesta malaltia (el 15,8% més que el desembre de 2021). S'ha de tenir en compte que aquestes xifres fan referència a casos confirmats i als èxits amb certificats de defunció específica, de manera que les xifres només s'aproximen a la realitat de la pandèmia.

Gràcies en bona mesura a la campanya de vacunació, la letalitat de la COVID-19 s'ha reduït fins el 0,20%, propera a la de la grip estacional (0,15%).

Catalunya és un dels països on la campanya de vacunació contra la COVID-19 ha tingut més èxit, tant des del punt de vista de la logística i l'organització com de l'acceptació per part de la població. Aquest fet ha facilitat un alliberament important de l'atenció hospitalària (no tant així de l'atenció primària) i ha possibilitat l'entrada en fase postaguda de la pandèmia, tal com s'anunciava a l'MSEL del 2021. El juliol de 2022, el 83,32% de la població catalana està vacunada amb la pauta completa contra la COVID-19. Aquesta cobertura vacunal elevada, juntament amb l'aparició de variants més contagioses però menys greus, ha permès situar la letalitat de la COVID-19 a l'entorn de 0,20%, és a dir, molt a prop de la letalitat de la grip estacional, que és del 0,15%.

L'excés de mortalitat dels vuit primers mesos de 2022 s'atribueix principalment a l'augment de les temperatures durant els mesos d'estiu, però resta pendent analitzar el pes d'altres factors.

Quant a l'excés de mortalitat dels vuit primers mesos de 2022, els estudis posen de manifest que es va produir sobretot durant els tres mesos d'estiu (juny-agost) i que va afectar especialment les persones de més de 90 anys. Aquest excés de mortalitat, a diferència dels que es van registrar durant el 2020 i 2021, és atribuïble en primer lloc a les temperatures elevades i, en molta menys mesura, a la COVID-19 i les IRA.

Tanmateix, tal com assenyala el Departament de Salut, altres elements com els retards en els cribratges i els diagnòstics, la reducció dels efectes protectors de les vacunes, els efectes sobre la salut que té la síndrome postcovid i l'increment de les desigualtats arran de la crisi energètica i de la pandèmia, haurien d'estudiar-se amb més profunditat com a possibles explicacions a l'excés de mortalitat observat. En aquest sentit, el Departament de Salut té, doncs, el repte de posar en marxa una nova font d'informació estadística que permeti fer el monitoratge de la mortalitat amb disponibilitat de les dades de manera immediata.

Alhora, el nou escenari postagut hauria de permetre l'alliberament dels serveis de salut per poder oferir una millor resposta a la resta de patologies i necessitats de salut (parcialment desateses durant les fases més dures de la pandèmia); la protecció de la població vulnerable; l'orientació de la vigilància epidemiològica i de salut pública envers la detecció de possibles canvis en la situació; i l'atenció de problemes psicològics, econòmics i socials relacionats amb la "fatiga pandèmica".

35. El CTESC constata que les polítiques de salut pública i comunitària mostren un ampli marge de millora.

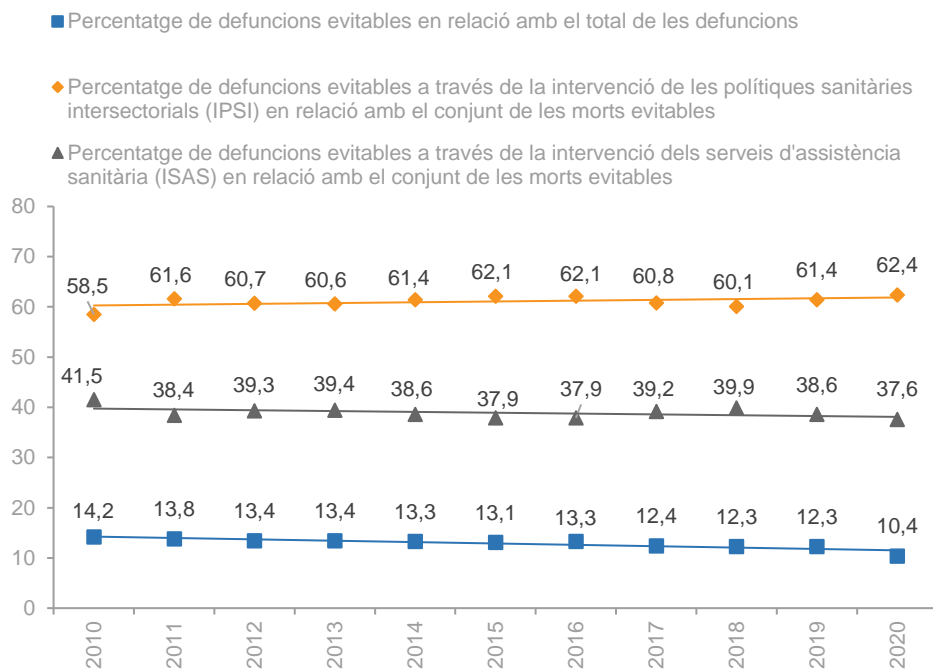
D'acord amb l'OMS, les actuacions comunitàries de promoció i prevenció de la salut són més rendibles que les actuacions de tractament de les malalties i restauració de la bona salut. L'actual Pla de salut 2021-2025 de Catalunya adopta una visió més àmplia de la salut que el seu predecessor en què s'emfasitza la relació entre les persones, l'entorn físic i l'entorn social. Aquest avanç és rellevant enmig d'un context caracteritzat per l'existència de marges de millora en les polítiques de salut pública i comunitària, particularment en relació amb tot allò que fa referència a les desigualtats en salut, d'una banda, i als hàbits i els estils de vida, de l'altra.

Així, la valoració positiva de l'estat de salut per part de la població s'ha estabilitzat a l'entorn dels vuit punts sobre deu, però aquesta percepció varia segons un gradient de gènere, classe social i, sobretot, nivell d'estudis. Per posar un exemple, l'any 2021 tan sols el 51,4% de les dones amb estudis primaris o sense estudis manifestava tenir un bon nivell de salut en comparació amb el 94,1% dels homes amb estudis universitaris (42,7 punts percentuals de diferència). Al mateix temps, molts problemes de salut, la cronicitat, les limitacions a causa d'un problema de salut, la discapacitat, la manca d'autonomia personal (o dependència) i el suport social també es distribueixen segons un gradient.

La mortalitat evitable tendeix a disminuir, però s'incrementa el pes relatiu de la mortalitat evitable, fet que es podria revertir a través de la promoció i la prevenció de la salut.

Pel que fa a la mortalitat evitable, el 10,4% de les defuncions que es van produir a Catalunya l'any 2020 tenen a veure amb causes susceptibles de ser minimitzades mitjançant la intervenció de les polítiques sanitàries intersectorials (el 62,4%) (promoció i prevenció) o a través de la intervenció dels serveis d'assistència sanitària (el 37,6%) (rehabilitació i tractament). Tal i com demostren les sèries històriques, el pes relatiu de les defuncions evitables s'ha reduït des del 14,2% el 2010 al 10,4% el 2020, però hi ha un marge de millora important en l'àmbit de les polítiques sanitàries de promoció i prevenció de la salut. De fet, la mortalitat evitable a través de les polítiques sanitàries intersectorials ha augmentat el seu pes relatiu des del 60,8% el 2018 al 62,4% el 2020.

GRÀFIC 8. Mortalitat evitable segons tipologia. Catalunya, 2010-2020

Unitats: percentatges.

Nota: línies de tendència.

Font: elaboració pròpia a partir del Departament de Salut.

En general, no es detecten millores significatives en els hàbits i els estils de vida de la població.

En general, al llarg dels darrers anys no s'han pogut detectar millores significatives a l'entorn de comportaments que, com l'activitat física i l'alimentació saludable i el consum de risc d'alcohol, estan estretament relacionades amb la salut de les persones. Tanmateix, es detecten algunes tendències positives en àmbits específics com el consum de tabac i l'exposició al seu fum ambiental, d'una banda, i el consum de begudes ensucrades, de l'altra. Sedentarisme i mala alimentació combinats incrementen les probabilitats de tenir obesitat, un dels problemes de salut més preocupants del món segon l'OMS i que l'any 2021 pateix el 14,8% de la població catalana de 18 a 74 anys i el 13,3% de la població infantil de 0 a 14 anys. Tampoc no es detecten en relació amb l'hàbit tabaquic ni el consum de risc d'alcohol.

Aquest estancament pot tenir conseqüències negatives a mitjà i llarg termini en el benestar de les persones i en el sistema de salut, la sostenibilitat del qual es fonamenta, en gran mesura, en l'envelliment saludable. De fet, el tabaquisme és la primera causa de pèrdua de salut i mortalitat prematura i evitable. L'any 2020, les tres primeres causes detallades de mortalitat prematura va ser, en les dones, el tumor maligne de mama, la COVID-19 i el tumor maligne de pulmó i, en els homes, la COVID-19, el tumor maligne de pulmó i les malalties isquèmiques del cor.

Pel que fa als recursos del sistema de salut (centres, unitats i personal), cal destacar l'increment de les ràtios de metges i metgesses i d'infermeres i infermers d'atenció primària.

Les dades del 2021 i 2022 indiquen que la disponibilitat de recursos del sistema de salut (mesurada en termes de número de centres o dispositius i de llits o places) continua emmarcada dins d'una tendència a la baixa en el cas de les modalitats d'internament o hospitalització. En el cas de les modalitats ambulatories, però, la situació és més variada i conviuen tendències a la baixa, envers l'estabilització i, en alguns casos concrets, a l'alça. Així, es pot destacar, per exemple, que continua reduint-se el nombre de llits hospitalaris per 10.000 persones (tal com succeeix en el conjunt de la UE i l'OCDE) i el nombre de llits socio-sanitaris per 10.000 persones grans. En canvi, s'incrementa o bé s'estabilitza el nombre d'alguns dispositius socio-sanitaris ambulatoris, com les EAIA i els PADES, respectivament.

Una de les poques excepcions a aquesta tendència dominant cap a la contenció dels recursos està representada per l'increment notable del nombre de metges i metgesses d'atenció primària per 10.000 persones (que creix de 8,2 el 2017 a 9,8 el 2019 i 10,03 el 2022) i pel nombre d'infermeres i infermers d'atenció primària per 10.000 persones (que també augmenta de 7,4 el 2017 a 9,9 el 2019 i 11,03 el 2022). Malgrat tot, cal mencionar la reducció progressiva del nombre de Consultoris locals (CL) de 791 el 2019 a 781 el 2022, amb tot el que això comporta de cara a l'accés al sistema de salut per part de les persones grans o amb limitacions de mobilitat.

L'activitat de donació i trasplantaments registra diversos rècords històrics i s'aconsegueix reduir la llista d'espera.

L'any 2021 es va poder recuperar parcialment l'activitat de donació i trasplantaments després de la forta caiguda experimentada durant el 2020 com a conseqüència de la pandèmia de la COVID-19. El 2022, però, s'aconsegueix assolir un nou rècord històric pel que fa al nombre de persones donants vives, amb 178 donacions de ronyons (el 22,8% més que el 2021) i quant a nombre de trasplantaments d'òrgans sòlids, amb 1.346 intervencions (el 26,6% més que el 2021). Al mateix temps, el volum d'activitat, amb una mitjana de 3,3 trasplantaments al dia, permet reduir la llista d'espera i situar-la en 1.192 persones (el 2,1% menys que l'any anterior).

L'any 2022 també representa un rècord en donació de teixits, tant pel que fa al nombre de persones donants (1.749, el 14,8% més que el 2021) com de teixits obtinguts (2.665, el 14,5% més). Això ha permès que 15.929 persones s'hagin pogut beneficiar dels teixits oculars, cardiovasculars, musculoesquelètics i cutanis distribuïts pel Banc de Sang i Teixits (BST) de Catalunya.

L'any 2021 i 2022 es produeix, en termes generals, un increment del nivell d'activitat en el sistema de salut.

Les dades disponibles sobre l'activitat del sistema de salut indiquen un increment dels nivells d'atenció durant el 2021 i el 2022 tant a l'atenció primària, com a l'hospitalària, la socio-sanitària, la salut mental i les urgències.

A l'atenció primària, el 2021 s'incrementa el nombre de visites als centres salut (el 19,9% més), la freqüentació dels i les pacients als centre de salut (de 8,7 a 9,9 visites) i el nombre de derivacions cap a l'atenció especialitzada (el 38,9% més). A l'atenció hospitalària, el 2022 augmenta tota l'activitat (altes convencionals, altes domiciliàries, cirurgia major ambulatoria (CMA) i consultes externes), llevat de les intervencions de cirurgia menor ambulatoria (CmA), que baixen el 6,4% respecte el 2021. A l'atenció sociosanitària, el 2022 creix l'activitat d'internament (el 12,5% més) gràcies a l'augment de l'atenció en les unitats de mitjana estada i, en general, continua recuperant-se el nivell d'activitat en els dispositius ambulatoris. A l'atenció a la salut mental, l'any 2021 s'incrementa l'activitat tant en la modalitat d'internament (el 12,7% més) com en l'ambulatoria (el 4,3% més), però el 2022 aquesta darrera es redueix lleugerament (el 0,8% menys). Finalment, en atenció urgent i continuada, les dades disponibles indiquen una recuperació gradual dels nivells d'activitat pre pandèmics al llarg del 2021 i el 2022.

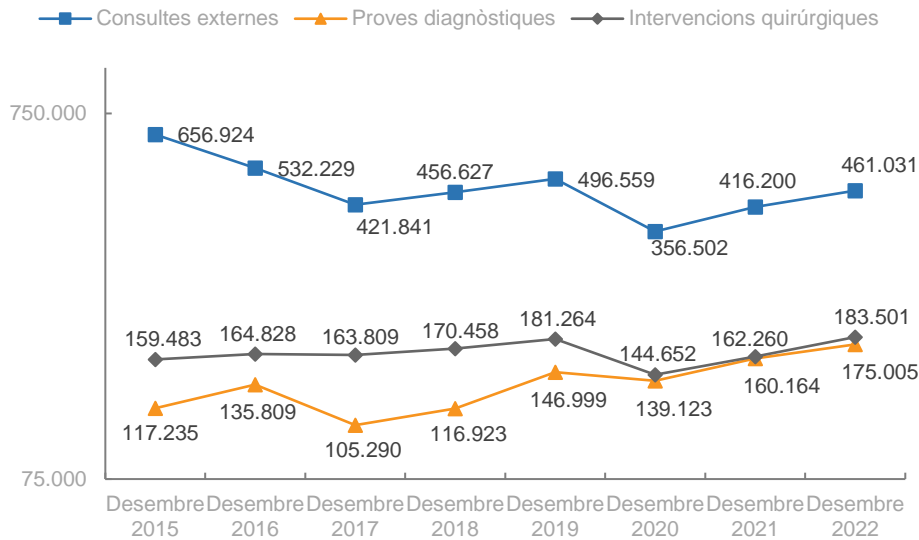
36. Un any més, el CTESC mostra la seva preocupació pels colls d'ampolla per accedir a determinats serveis i per l'increment de les llistes d'espera.

Tot i aquest esforç per part del sistema, continuen existint colls d'ampolla a l'hora d'accedir a determinats serveis de salut. Segons el Pla d'enquestes de satisfacció (PLANESA©), els aspectes pitjors valorats per les persones usuàries continuen sent, d'una banda, els temps d'espera per obtenir visita a l'atenció primària, hospitalària amb internament, especialitzada ambulatoria i salut mental ambulatoria i, de l'altra, la coordinació entre serveis i professionals, a banda del menjar dels hospitals. De fet, en base a les dades del Baròmetre Sanitari del Ministeri de Sanitat, Catalunya, l'any 2022, és el territori on més temps s'ha d'esperar per ser atès pel metge o metgessa de família (11,59 dies vs. 8,80 en el conjunt de l'Estat).

L'any 2021, amb la recuperació gradual de l'activitat ordinària, el nombre de pacients en llista d'espera va créixer el 16,7% per a primeres visites de consultes externes, el 15,1% per a proves diagnòstiques demanades per primera vegada i el 12,2% per a intervencions quirúrgiques amb temps d'espera garantits i amb terminis de referència segons prioritització. L'any 2022, però, la situació empitjora i s'assoleixen rècords històrics en relació amb les proves diagnòstiques i les intervencions quirúrgiques.

Així, el mes de desembre de 2022, a Catalunya hi ha 461.031 pacients pendents de primeres visites de consultes externes, 175.005 pendents de proves diagnòstiques demanades per primera vegada i 183.501 pendents d'intervencions quirúrgiques amb temps d'espera garantits i amb terminis de referència segons prioritització. Aquestes xifres representen una variació del 10,8, el 9,3 i el 13,1%, respectivament, en comparació amb el mateix mes del 2021. El nombre de pacients en llista d'espera per a proves diagnòstiques i per a intervencions quirúrgiques és el més elevat, com a mínim, des de l'any 2015.

GRÀFIC 9. Pacients en llista d'espera per a primeres visites de consultes externes, proves diagnòstiques demanades per primera vegada i intervencions quirúrgiques amb temps d'espera garantits i amb terminis de referència segons prioritització. Catalunya, desembre de 2015-desembre de 2022

Unitats: nombre de persones.

Nota: escala logarítmica.

Font: elaboració pròpia a partir del Departament de Salut.

L'augment de l'activitat dels sistemes de salut topa amb problemes de disponibilitat de personal.

Tal com s'indicava a l'MSEL de l'any passat, molts països de la UE i l'OCDE van incrementar els seus pressupostos de salut durant el 2020 i el 2021, però la manca de personal sanitari continuava sent un problema d'acord amb l'OCDE, sobretot en relació amb l'atenció de llarga durada. Un any després, l'OCDE insisteix en la mateixa idea quan adverteix que molts dels països que han incrementat els volums d'activitat topen amb problemes de disponibilitat de personal. Per la seva banda, l'OMS reporta que l'àrea més comuna d'inversió entre els països de la UE que han desenvolupat plans per a la preparació davant de futures emergències sanitària té a veure amb la millora de les competències i les capacitats del personal sanitari.

En aquest sentit, l'OCDE recomana que aproximadament la meitat de totes les noves inversions necessàries per fer els sistemes de salut més resilents es destinin a augmentar tant la contractació com la retenció dels treballadors i treballadores sanitaris mitjançant la millora de les condicions de treball.

L'any 2022, la despesa liquidada del Departament de Salut disminueix en 506,2 M€ degut a la reducció de la despesa relacionada amb la COVID-19.

La despesa liquidada del Departament de Salut va créixer el 3,3% entre els anys 2020 i 2021 fins aproximar-se als 14 mil milions d'euros (13.837,3M€). L'any 2022, la despesa liquidada disminueix el 3,7% degut a la reducció de la despesa relacionada amb la COVID-19 i se situa en 13.331,1 M€. Amb aquests imports, el pes de les obligacions reconegudes del Departament de Salut sobre el PIB equival al 5,7% el 2021 i al 4,9% el 2022.

L'any 2022, la despesa COVID-19 directa i indirecta de totes les entitats classificades com a Administració pública segons el Sistema Europeu de Comptes (APSEC) es redueix en 3.716,1M€ i se situa en 1.034,0M€. La despesa directa sanitària contribueix a aquesta reducció amb 1.196,8M€ i assoleix els 618,4M€. Malgrat tot, la reducció més intensa de la despesa COVID-19 recau en la despesa indirecta, que perd 2.342,9M€ i baixa a 380,0M€. El tercer component de la despesa COVID-19 total és la despesa directa sociosanitària (35,6M€) la qual perd 176,4M€ en relació amb l'any precedent.

Finalment, la despesa sanitària de les famílies augmenta el 19,6% l'any 2021, supera la caiguda que va patir en el primer any de pandèmia i acaba situant-se en 5.771,9M€, una xifra que equival a 745,7 euros per càpita. El percentatge de població amb doble cobertura sanitària segueix augmentant el 2021 i assoleix la xifra del 31,4%.

La diagnosi general de **l'educació** a Catalunya que es desprèn de l'anàlisi feta en la memòria manté algunes de les tendències detectades l'any anterior derivades dels efectes de la pandèmia de la COVID-19, per bé que determinats indicadors semblen remuntar i deixar enrere aquest període.

L'any 2022 s'ha desenvolupat una activitat normativa molt intensa en l'àmbit educatiu.

Ara bé, previ a l'anàlisi cal fer un apunt sobre els canvis normatius recentment aprovats a l'entorn de l'educació, la formació i la qualificació professional ja que l'activitat legislativa ha estat molt intensa i les modificacions en ella proposades han estat rellevants. Entre d'altres qüestions es pretén ordenar el sistema educatiu a nivell estatal i fixar els ensenyaments mínims, alhora que també es defineixen nous currículums i objectius pedagògics, es potencia el paper de l'orientació i el suport a l'alumnat, el de l'aprenentatge permanent i es vol donar un impuls a l'ensenyament per competències treballant més enllà de les assignatures.

Així, gran part de la normativa aprovada està vinculada als ensenyaments del règim general (RG) i universitari. Entre la normativa estatal més rellevant cal fixar el focus en els reials decrets que regulen l'ordenació i els ensenyaments mínims de l'Educació infantil, de l'Educació Primària, de l'Educació Secundària Obligatòria (ESO) i del Batxillerat; en la Llei Orgànica 3/2022, d'ordenació i integració de la Formació Professional (FP), així com en el Reial decret pel qual s'estableix el Marc Espanyol de Qualificacions per a l'Aprenentatge Permanent i en la Llei 3/2022 de convivència universitària. I, en l'àmbit català, destaquen els decrets d'ordenació dels ensenyaments d'Educació bàsica (primària i ESO), dels ensenyaments de Batxillerat i, a principis del 2023, el d'ordenació dels ensenyaments d'Educació infantil, que culmina el procés per a totes les etapes educatives. I, amb la voluntat de garantir més equitat en l'accés a l'educació superior es modifica la Llei d'universitats de Catalunya i reglamentàriament es rebaixa el preu per crèdit dels graus i màsters de les universitats públiques per al curs 2022-2023.

També es modifica el calendari escolar dels centres educatius no universitaris.

Una altra de les novetats destacades l'any 2022 a Catalunya és la relativa a la modificació del calendari escolar per als centres educatius no universitaris. S'avança l'inici del curs escolar 2022-2023 (el 5 de setembre per a l'educació infantil i educació i primària i el 7 de setembre per a l'ESO, els cicles formatius d'FP i el PFI) i es redueix una hora lectiva diària

durant les tardes del mes de setembre de 2022. Per a la seva aplicació des del sector educatiu es demana una moratòria d'un any abans de posar en marxa el nou calendari, però la petició no s'atén, fet que el segon semestre de l'any ha generat diverses protestes, així com convocatòries de vaga en el sector. El CTESC lamenta que no s'hagi assolit el diàleg i el consens suficient per evitar les situacions de conflicte en el sector de l'educació, la formació i la qualificació professional a Catalunya.

Si es fixa l'atenció en la diagnosi realitzada en aquest apartat en base a diversos indicadors s'observen dos tipus de comportaments diferenciats. D'una banda, alguns d'ells presenten una avenç positiu, tant en termes quantitius com qualitius, mentre que de l'altra hi ha aspectes que consoliden el sotrac provocat per la irrupció de la pandèmia de la COVID-19. En qualsevol cas, ambdues situacions plantegen un conjunt de reptes que el CTESC considera que cal afrontar.

Un any més, creix el nombre de persones que es formen en el sistema educatiu i universitari.

El CTESC constata l'evolució positiva d'alguns indicadors com ara que creix el nombre de persones que es formen en el sistema educatiu i universitari català. Els ensenyaments no universitaris a distància són els que registren un increment més elevat de matriculacions (19.254 alumnes més), de tal forma que es consolida l'interès per aquesta forma d'aprenentatge cada vegada més demandada. Però, si es fixa el focus en els nivells d'educatius on s'ha produït aquest augment s'observa que respon a una pujada de la matriculació d'alumnat que cursa FP no presencial (20.345 alumnes més), mentre que altres etapes educatives redueixen lleugerament el nombre de matrícules (ESO, Batxillerats, anglès).

També s'incrementa la matriculació de formació de persones adultes, una circumstància que el CTESC valora positivament malgrat que el seu nombre resta encara allunyat dels valors assolits en el període previ a la pandèmia de la COVID-19 (59.996 el curs 2021-2022 i 69.671 el curs 2019-2020). I, paral·lelament, és important destacar l'augment de la plantilla de docents (121.583 en total). Per contra, davalla el nombre de matriculacions de l'alumnat del Règim General (RG), ja que decau l'alumnat d'educació infantil i 1r cicle de primària, si bé és important assenyalar que ho fa amb una intensitat menor que la registrada el curs precedent.

Un any més creix l'alumnat de l'FP consolidant-se com una opció formativa a l'alça.

Entre l'oferta formativa del règim general (RG), el CTESC destaca que el curs 2021-2022 la Formació Professional ha estat una opció que requereix força atenció, ja que en consolidar la tendència creixent dels anys precedents, cada vegada guanya més protagonisme dins del sistema educatiu.

Normativament és important esmentar que el primer trimestre s'aprova la Llei orgànica 3/2022, de 31 de març, d'ordenació i integració de la FP que introdueix nombrosos canvis en el sistema d'FP i que se centra en la col·laboració del món acadèmic i laboral. En la norma, que entrarà en vigor el curs 2023-2024, pren una especial rellevància l'FP dual, atès que li dedica un extens Títol III on, entre d'altres aspectes, es fixa un doble règim de l'oferta dual per a totes les ofertes dels graus C, D i E. A més, per primer cop, es defineixen les

regles per a l'organització de la formació a l'empresa, així com el Pla de formació que cada estudiant ha de tenir.

Quantitativament creix el nombre de persones matriculades fins assolir les 202.525 matricules (132.913 en les modalitats presencial i semipresencials). Entre les modalitats presencials i semipresencials hi ha un cert equilibri entre els CFGM i els CFGS, amb una presència més elevada d'homes (58,8% del total) i d'alumnat jove de menys de 21 anys (set de cada deu alumnes, tot i que en el CFGS creix el pes de les persones amb 21 anys o més, el 39,6%). També és rellevant assenyalar que l'FP en alternança (simple o dual) continua la seva implantació progressiva i un any més registra un augment de les matriculacions (12.694 en total, 9.225 el curs 2020-2021).

Ara bé, el procés també ha tingut alguns entrebancs. Cal esmentar que aquesta demanda creixent i intensa pels graus d'FP el curs 2021-2022 comporta certs desajustos en el procés de preinscripció que es tradueix en dificultats en l'assignació de places a l'alumnat català, amb un ball de vacants entre les sol·licituds i l'oferta dels centres formatius que va dificultar el procés de matriculació.

Per resoldre aquesta situació es van plantejar algunes modificacions del procediment de preinscripcions que ja es van aplicar en la preinscripció per al curs 2022-2023, com ara avançar el termini de presentació de les sol·licituds per a l'alumnat de 4t d'ESO, un avenç que s'ampliarà en el curs 2023-2024 per als alumnes que vinguin de centres de formació d'adults i els que hagin començat un canvi d'itinerari. El CTESC valora positivament aquestes mesures en tant que d'una banda, faciliten la preinscripció regular de l'alumnat procedent de l'ESO i, de l'altra, perquè s'afavoreix la continuïtat educativa, de les persones adultes i d'aquelles que desitgen redreçar els seus itineraris formatius.

No es pot obviar que les transicions educatives, a la fi de l'ESO/dels batxillerats/de l'FP, són el moment on definir l'accés o no a itineraris formatius i laborals i que actuar i acompanyar els alumnes en elles pot ser decisiu, alhora que afavoreix la igualtat d'oportunitats. Per aquest motiu, i com ja s'enunciava en anteriors edicions, el CTESC creu necessari que per afavorir la continuïtat educativa es garanteixi un sistema d'informació i orientació acadèmica i professional sistemàtica, amb perspectiva de gènere i curosa amb les desigualtats, que prevegi mecanismes d'acompanyament als i les joves en les transicions educatives, ja sigui per decidir els estudis potsobligatoris que cursaran en el futur o per ajudar-los en definir quines són les millors opcions per a la seva inserció en el mercat laboral en un futur més o menys immediat.

El curs 2021-2022 creix la taxa d'abandonament escolar prematur que deixa enrere la davallada viscuda el curs 2020-2021.

Alhora en el context de la continuïtat educativa, el CTESC considera que cal impulsar mesures que incideixin en la reducció de l'abandonament escolar prematur, més si cal quan la taxa d'abandonament escolar prematur creix el curs 2021-2022. Amb un valor del 16,9%, la taxa d'abandonament escolar prematur (18-24 anys) retorna als valors registrats l'any 2017, deixant enrere les davallades dels darrers dos anys, i se situa en una posició que l'allunya de l'Objectiu 2020 de la UE fixat en el 15% i, en especial, de l'Objectiu 2030 de la UE fixat en el 9%. A més, cal fer atenció a que en l'abandonament escolar prematur es

mantenen els biaixos per ciutadania, per sexe, per territori i segons els ensenyaments previs.

Tanmateix, en relació amb els objectius fixats en el Marc estratègic de cooperació centrat en l'Espai Europeu d'Educació i més enllà (2021-2030) i definit pel Consell de la UE, es constata que Catalunya no assoleix altre dels seus objectius: el grau de formació permanent de les persones de 25 a 64 anys. Aquest indicador que mesura la participació de les persones adultes en l'aprenentatge permanent, a Catalunya és del 13,3%, una xifra que està molt allunyada de l'Objectiu 2030 fixat en el 47% de la població d'aquesta franja d'edat.

Així, el CTESC manifesta la seva preocupació per l'increment de l'abandonament escolar prematur i per la baixa taxa de formació permanent de la població adulta, atès que totes dues tenen efectes negatius en les trajectòries professionals i personals, així com en termes de qualificació professional i d'adaptació a les necessitats del mercat laboral.

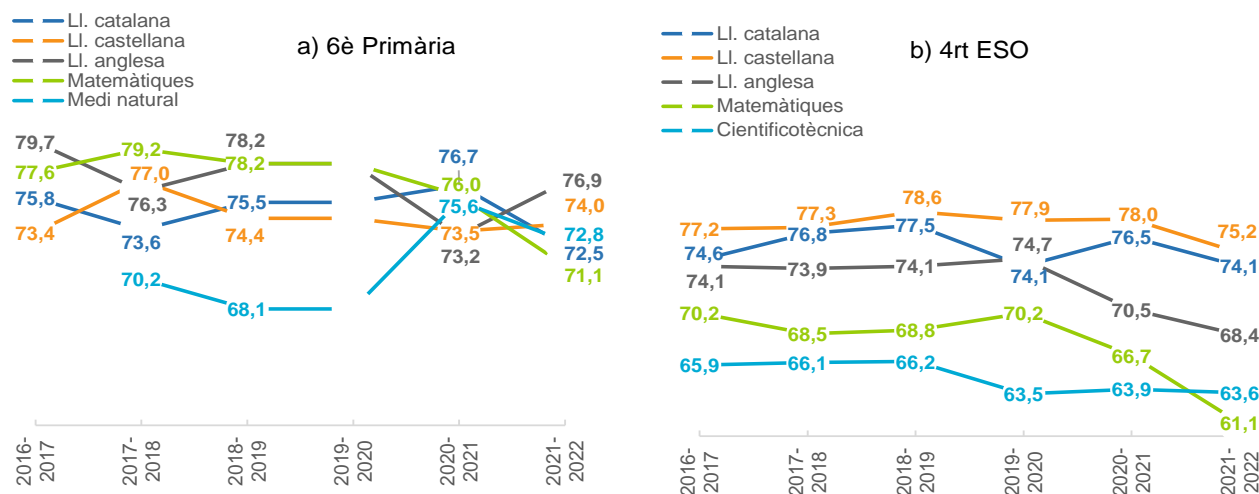
El curs 2021-2022 milloren alguns indicadors de rendiment com les taxes de graduació i d'idoneïtat ...

D'altra banda, entre els resultats del sistema d'educació, formació i qualificació professional el CTESC constata la millora d'alguns indicadors com les taxes d'idoneïtat a l'educació primària i a 4t d'ESO, l'increment de les taxes de graduació (calculades sobre l'alumnat matriculat) a 4t d'ESO i a 2n de Batxillerat, alhora que creix el percentatge d'alumnat matriculat que completa el cicle d'FP i augmenta el nombre de persones aprovades en les proves d'accés a la universitat (PAU).

... però empitjoren altres com els resultats de les competències bàsiques avaluades a 6è de primària i 4t d'ESO.

Però, front a aquestes millores conviuen altres indicadors de rendiment que mantenen les davallades provocades durant la pandèmia o, en alguns casos, les agreugen. En aquest sentit, el CTESC vol evidenciar que el curs 2021-2022 empitjoren els resultats de les competències bàsiques avaluades tant a 6è de primària com a 4t d'ESO, minora la taxa de graduació dels PFI (tot i que creix la taxa de retorn al sistema educatiu) i es redueix el volum d'aprovats a les proves d'accés a la universitat per a persones amb més de 25 anys i les de persones amb més de 45 anys. A més, la taxa de rendiment dels estudiants universitaris decau, tant en el cas dels graus com en els màsters oficials.

GRÀFIC 10 Evolució de la puntuació mitjana global en totes les competències bàsiques avaluades a 6è de primària i a 4t d'ESO. Catalunya, cursos 2016-2017 a 2021-2022

Unitats: mitjana.

Nota 1: els resultats de la competència en llengua aranesa i francesa no s'inclouen a causa del reduït nombre d'alumnes que fan la prova.

Nota 2: el curs 2019-2020 no es va fer l'avaluació a causa de la pandèmia a 6è de primària.

Font: elaboració pròpia a partir del Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu.

Els efectes de la pandèmia es manifesten clarament en una davallada en els resultats de les avaluacions de competències bàsiques a 6è de primària i a 4t d'ESO que presenten una caiguda generalitzada de les puntuacions, amb l'excepció de les competències de llengua anglesa i llengua castellana a 6è de primària. Aquesta correlació entre el temps que van romandre tancats els centres educatius durant la pandèmia i la caiguda del rendiment, mesurada a partir de la comprensió lectora, s'estableix clarament en l'Estudi internacional de progrés en comprensió lectora: PIRLS, on es fixa que per cada setmana de tancament, la mitjana estimada en comprensió lectora baixa 0,6 punts, una baixada estadísticament significativa.³³

37. Al CTESC li preocupa el creixement del nombre d'alumnes que no aconsegueixen les competències bàsiques.

A més de la baixada de les puntuacions, el CTESC mostra la seva preocupació davant el creixement del nombre d'alumnes que no aconsegueixen alguna de les competències bàsiques avaluades. Es trenca aleshores l'objectiu fixat en el Pla per a la reducció del fracàs escolar a Catalunya on es va establir que la proporció d'alumnat que no assolien la competència no podia superar el 15%, una regla que no es compleix en dos de les cinc competències: matemàtiques i llengua anglesa.

³³ PIRLS 2021. *Estudi Internacional de Progrés en Comprensió Lectora*. Ministeri d'Educació i Formació Professional. Madrid (2023). A Espanya els centres educatius van romandre tancats 45 dies, de tal manera que dels quasi 7 punts de caiguda del rendiment global (521 punts el 2021 i 528 punts els 2016), quasi 5 punts s'explicarien per aquesta causa (pàg.71). La puntuació de Catalunya en aquestes proves és de 507 punts. Al marge restarien els tancaments dels grups per contagi que es van produir durant bona part del curs 2020-2021. Aquestes proves les va realitzar l'alumnat de 4t curs d'Educació primària de 500 centres d'Espanya.

38. Tot i el fort impuls de la partida pressupostària en educació el 2022, encara hi ha camí per recórrer per apropar-nos a l'esforç de finançament mitjà de la UE.

Finalment, en matèria econòmica, un cop més el CTESC fixa el focus en la insuficient despesa pública en educació i considera que és necessari un major esforç inversor en aquest àmbit tot i l'increment important del pressupost de la Generalitat de Catalunya del 2022 (1.056,1 milions més, 7.668,7 milions d'euros). En tot cas, amb la darrera dada disponible (2020) el pes de la despesa pública a Catalunya, del 4,2% el 2020 (darrera dada disponible), és encara inferior al del conjunt d'Espanya (4,9%) i de la UE-27 (5%).

39. El CTESC mostra la seva preocupació per l'augment de l'esforç de tinença de l'habitatge.

Quant a l'**habitatge**, el CTESC mostra la seva preocupació per la situació en els mercats de l'habitatge atès el canvi que significa en relació amb la de l'any 2021 per l'evolució a l'alça dels preus i per la reducció de la renda de les llars. Amb això, els indicadors que mesuren l'esforç de tinença de l'habitatge empitjoren. A Barcelona ciutat, aquest esforç empitjora amb més intensitat (Gràfic 6).

Com a notícia positiva, en canvi, es constata la reducció de les execucions hipotecàries i dels llançaments practicats. Les primeres passen de 5.848 a 4.667 i els segons, de 9.398 a 8.574. En aquests resultats hi podria haver influït, entre altres factors, la Llei 1/2022 per afrontar l'emergència en l'àmbit de l'habitatge.

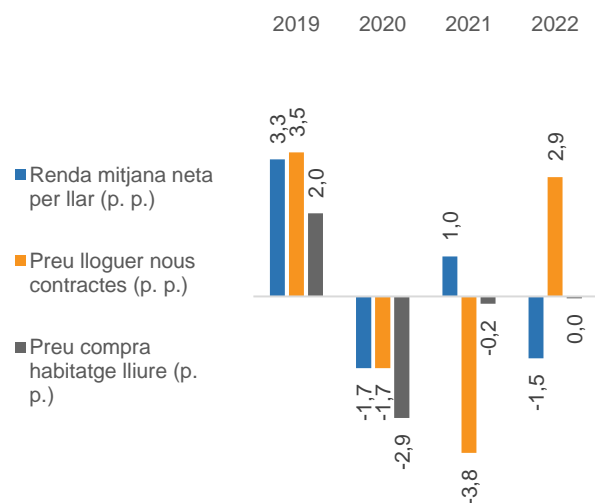
Els preus de compra de l'habitatge augmenten i...

En el mercat de compra, totes les fonts estadístiques donen, amb alguna excepció, un creixement dels preus de compra de l'habitatge superior al que s'havia donat el 2021. Les persones jurídiques i les estrangeres incrementen la seva presència en les compravendes d'habitatges.

... el mercat de lloguer es contrau i puja la renda mitjana dels nous contractes.

El mercat de lloguer es contrau en termes de quantitat (9%) i la renda mitjana dels nous contractes augmenta el 7,7%. A Barcelona ciutat, la renda mitjana dels nous contractes de lloguer supera per primera vegada els 1.000 euros al mes.

GRÀFIC 11. Evolució del creixement diferencial de la renda mitjana neta per llar, del preu del lloguer d'habitatges i del preu de compra de l'habitatge lliure respecte del deflactor del PIB, i de la quota del lloguer i dels anys necessaris per comprar un habitatge nou sobre la renda familiar i sobre el cost salarial, 2019-2022

Mesures d'esforç del lloguer i la compra

Àmbit territorial	Tipus de renda	Indicador	2021	2022
Catalunya	Renda per llar	Lloguer (%)	24,0	25,1
Àmbit metropolità	Renda per llar	Lloguer (%)	25,6	26,8
Barcelona ciutat	Renda per llar	Lloguer (%)	25,0	27,1
Catalunya	Renda per llar	Compra (anys)	6,5	6,8
Àmbit metropolità	Renda per llar	Compra (anys)	7,3	7,7
Barcelona ciutat	Renda per llar	Compra (anys)	8,6	10,7
Catalunya	Cost salarial	Lloguer (%)	33,4	34,1
Àmbit metropolità	Cost salarial	Lloguer (%)	35,6	36,5
Barcelona ciutat	Cost salarial	Lloguer (%)	34,8	36,8
Catalunya	Cost salarial	Compra (anys)	9,0	9,2
Àmbit metropolità	Cost salarial	Compra (anys)	10,2	10,5
Barcelona ciutat	Cost salarial	Compra (anys)	12,0	14,5

Unitats gràfic esquerre: diferencial de taxes de creixement en punts percentuals. Unitats gràfic dreta: percentatges i nombre d'anys.
 Font: elaboració a partir de l'IDESCAT, INE, Dades Habitatge de la Generalitat de Catalunya, i Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana.

Nota 1: l'Enquesta trimestral del cost laboral de l'INE defineix el cost salarial total com la suma del cost laboral total menys el cost de les percepcions no salarials, menys el cost de les cotitzacions obligatòries, menys les subvencions i bonificacions a la Seguretat Social. És una dada individual de la persona treballadora.

Nota 2: l'Enquesta de condicions de vida de l'INE informa que la renda anual neta mitjana per llar es calcula sumant els ingressos percebuts per tots els membres de la llar neta d'impostos i cotitzacions a la seguretat social satisfetes. Inclou els rendiments del treball (assalariat i per compte propi), rendes del capital i de la propietat, transferències entre llars, prestacions socials rebudes en efectiu i els ingressos procedents dels plans de pensió privats. El valor del 2022 s'estima a partir del creixement del PIB per càpita i del cost salarial mensual per treballador/a.

Augmenten els habitatges iniciats malgrat el creixement dels costos de la construcció.

En el sector de la construcció, augmenten els habitatges iniciats malgrat el context de creixement dels costos de la construcció i les disrupcions en la cadena de subministres. El CTESC constata que el nivell de construcció dels habitatges iniciats està en el 19,1% del que hi havia el 2007 i el dels habitatges acabats en el 16,1%.

El sector de la construcció considerat globalment ha tingut bons resultats en termes de producció real i VAB tot i que no ha arribat a les magnituds del conjunt de l'economia. El CTESC valora positivament que el crèdit dubtós en relació amb l'habitatge hagi minvat i que la seva quota en relació amb el saldo viu passi del 3,4% al 2,8% entre els anys 2021 i 2022.

40.El CTESC valora positivament l'augment del pressupost 2022 de la política d'habitatge.

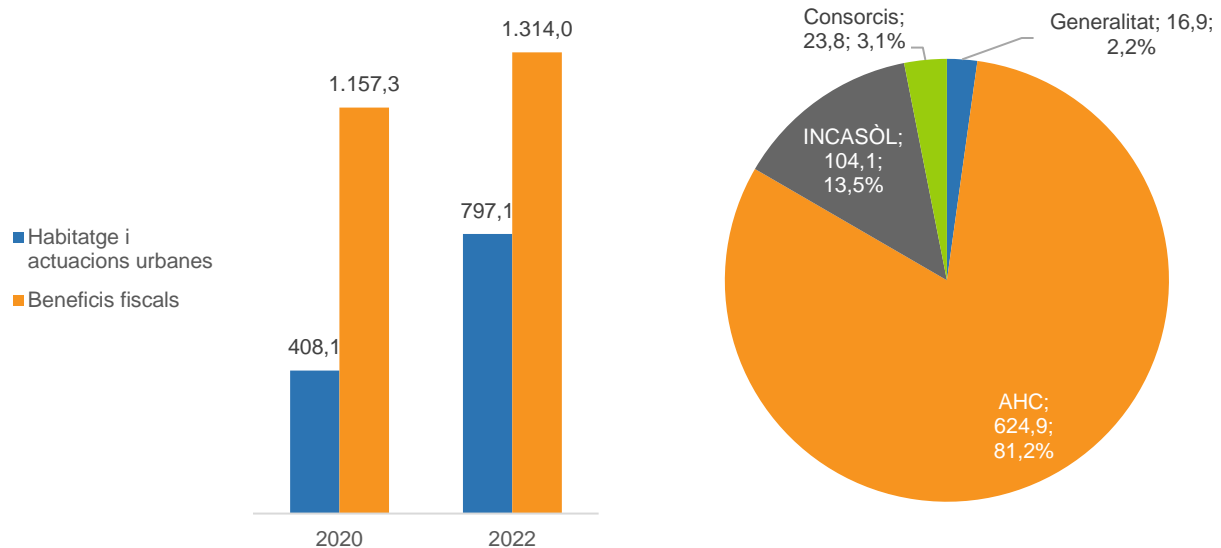
En matèria pressupostària, el pressupost de la política d'habitatge augmenta de 408,1 a 797,1 milions d'euros entre els anys 2020 i 2022, augment que està concentrat en la dotació

assignada a l'Agència de l'Habitatge de Catalunya, que incrementa de 214,2M€ a 624,9M€ entre els anys 2020 i 2022 (Gràfic 7).

La despesa liquidada de la Generalitat en matèria d'habitatge també augmenta de forma extraordinària gràcies a la contribució dels fons Next Generation per a la rehabilitació i la construcció d'habitatge de lloguer social

La despesa liquidada del subsector de la Generalitat encara ha augmentat amb més intensitat del que ho ha fet la seva dotació pressupostària. Així, les obligacions reconegudes de la Generalitat han passat de 221,5 a 770,2 milions d'euros entre els anys 2021 i 2022. En aquest augment de la despesa han contribuït decisivament els fons Next Generation de la UE amb una aportació de 496,2 milions d'euros. El Programa de rehabilitació per a la recuperació econòmica i social en entorns residencials és el principal component d'aquesta aportació amb 408,3M€, seguida a molta distància del Programa de construcció d'habitatge de lloguer social amb 80,8M€.

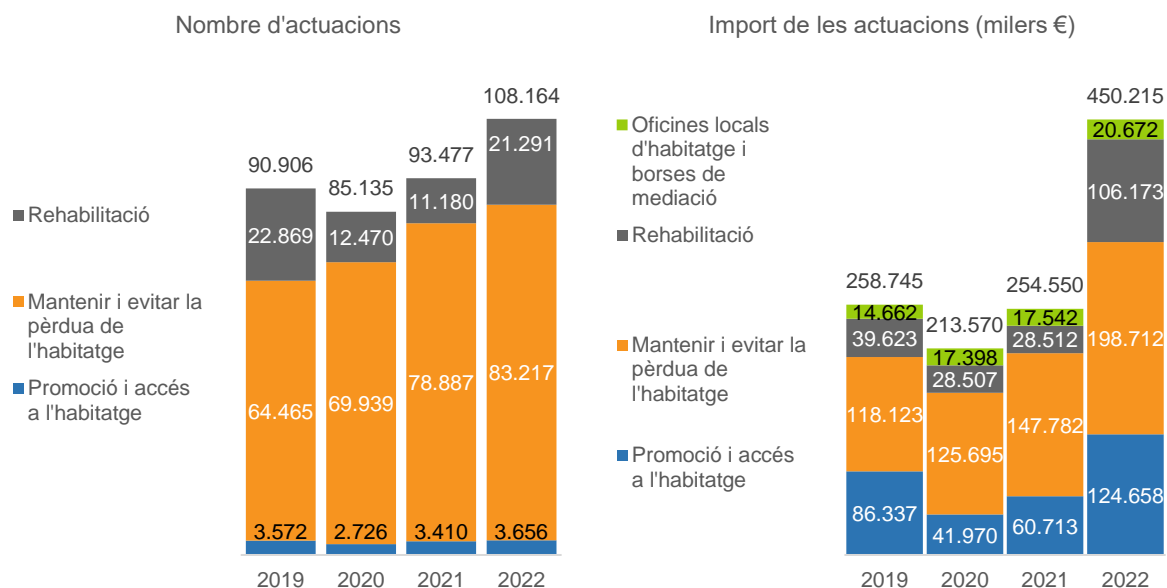
GRÀFIC 12. Pressupost de despeses i beneficis fiscals de la política d'habitatge 2020 i 2022, i entitat responsable darrera 2022

Unitats. Milions d'euros i percentatges.
 Font: elaboració a partir dels Pressupostos de la Generalitat.

En el resum de la política d'habitatge executada per l'Agència, el nombre d'actuacions efectuades en l'exercici de 2022 se situa en 108.164 i la despesa liquidada augmenta de 254,5 a 450,2 milions d'euros entre els anys 2021 i 2022. Tots els programes de l'Agència augmenten la seva activitat, amb especial intensitat el de Rehabilitació (Gràfic 8). Per la seva banda, l'INCASÒL reporta un increment de les seves inversions de 36,3 a 42,7 milions d'euros.

GRÀFIC 13. Resum de la política d'habitatge executada per l'Agència de l'Habitatge de Catalunya (AHC), 2019-2022

Unitats: nombre de llars o d'habitatges i import en milers d'euros.
 Font: elaboració a partir del Servei d'Estudis i Documentació d'Habitatge.

El CTESC constata el creixement dels Habitatges acabats amb protecció (194 habitatges i 68M€ més) en la política de Promoció i accés a l'habitatge, i els Ajuts al pagament del lloguer (4.770 ajuts i 55,2M€ més) en la política d'Ajuts per al pagament de l'habitatge, en el darrer any. En la política de Rehabilitació sobresurt encara amb més intensitat l'aportació dels fons Next Generation per a la renovació energètica dels edificis (13.501 habitatges i 97,1M€).

41. El CTESC valora positivament el creixement de l'adjudicació d'habitatges a través de les Meses d'emergència.

El CTESC valora positivament l'adjudicació d'habitatges gestionats per l'AHC a través de les Meses d'emergència que ha augmentat de 752 a 951 entre els anys 2021 i 2022. El component que més ha contribuït a l'augment dels habitatges adjudicats ha estat el Programa Reallotgem, que passa de 71 a 248 habitatges.

42. El CTESC recomana a l'administració catalana que incrementi l'esforç per augmentar el seu parc d'habitatge social, actualment situat en l'1,2% del nombre de llars.

El CTESC constata la importància que la nova llei estatal d'habitatge atorga als parcs públics d'habitatges destinats a polítiques socials. A Catalunya, aquest parc augmenta en 988 unitats fins assolir un total de 38.429 habitatges l'any 2022. El Parc públic de la Generalitat és el més nombrós amb 17.791 habitatges i també és el que més augmenta amb 434 habitatges. El CTESC constata que el Parc d'habitatges destinat a polítiques socials per 1.000 habitants se situa en 4,9 l'any 2022, pràcticament al mateix nivell que tenia en l'exercici precedent (4,8). El CTESC recomana a l'administració catalana que incrementi l'esforç per augmentar el seu parc d'habitatge social que amb una quota de l'1,2% sobre el total de llars

està manifestament per sota dels registres que mostren alguns dels principals països del nostre entorn.

El CTESC constata que el Registre d'habitatges buits aporta una disminució de 0,4 habitatges per 1.000 habitants que situa aquest indicador en 4,1 habitatges per 1.000 habitants l'any 2022. Per la seva banda, el nombre d'habitatges protegits amb règim de protecció vigent es redueix de 15,8 a 15,3 habitatges per 1.000 habitants.

43. El CTESC destaca l'aprovació de la Llei 12/2023 per al dret a l'habitatge que aborda la qüestió de l'habitatge incorporant elements que van des de la funció social i el règim jurídic fins a l'actuació de les administracions públiques en matèria d'habitatge.

Menció especial mereix l'aprovació de la Llei 12/2023, de 24 de maig, per al dret a l'habitatge. Aquesta norma aborda la qüestió de l'habitatge de forma exhaustiva incorporant elements que van des de la funció social i el règim jurídic fins a l'actuació de les administracions públiques en matèria d'habitatge. Entre els principis generals que han de guiar l'actuació pública s'inclou el compromís per a l'accessibilitat universal en el parc d'habitatge, les situacions d'especial vulnerabilitat, l'habitatge protegit, l'habitatge assequible incentivat, la declaració de zones de mercat residencial tens, i la col·laboració i subministrament d'informació dels grans tenidors en les zones de mercat residencial tens. La norma també regula els parcs públics d'habitatge, i les mesures de protecció i transparència en les operacions de compra i lloguer d'habitatge, incloent la inversió en programes de política d'habitatge, l'habitatge buit, la caracterització de la demanda d'habitatge, i el sòl públic disponible. En les disposicions de la llei es regulen, entre d'altres, els incentius fiscals aplicables a l'IRPF al lloguer d'immobles destinats a habitatge, el recàrrec als immobles d'ús residencial desocupats a l'IBI, la pròrroga de la limitació extraordinària de l'actualització anual de la renda dels contractes de lloguer d'habitatge, o el règim dels contractes de lloguer celebrats amb anterioritat a l'entrada en vigor de la llei. La creació d'un Grup de treball per a la regulació dels contractes d'arrendament d'ús diferent de l'habitatge està contemplada també a les disposicions.

Pel que fa a la **inclusió social**, convé recordar que la font principal de dades sobre ingressos, risc de pobresa i exclusió social, així com sobre privacions de les llars és l'Enquesta de condicions de vida (en endavant, ECV). La darrera ECV publicada és la de l'any 2022, amb dades d'ingressos de 2021.

TAULA 12. Indicadors sobre la situació social. Catalunya, ECV 2019-2022¹

	ECV2019	ECV2020	ECV2021	ECV2022
Renda neta llars	33.321	35.030	34.982	36.163
S80/S20	5,4	6,0	5,4	5,1
AROPE	23,6	26,7	25,9	24,7
Pobresa severa	8,6	11,5	9,3	8,8
No pot mantenir l'habitatge a temperatura adequada	8,3	9,4	15,9	19,2

Unitats: euros i percentatges.

(1): dades d'ingressos de l'any anterior a l'ECV.

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat.

Els indicadors sobre desigualtat de la renda milloren durant els anys de pandèmia.

De l'anàlisi de les dades d'aquesta font estadística, se'n desprèn una millora de la renda de les llars durant el 2022 i dels indicadors sobre desigualtat de la renda durant els dos anys de pandèmia, en un context d'increment de les transferències socials per mitigar els efectes sobre els ingressos de les mesures establertes per fer front a la COVID-19. Aquestes dades permeten afirmar que les mesures adoptades han tingut un efecte positiu a l'hora de contrarestar l'impacte desigual de la pandèmia en els ingressos, amb una afectació més gran en les rendes més baixes.

Millora l'AROPE per segon any consecutiu, tot i que gairebé un quart de la població catalana està en risc de pobresa i exclusió social

Així mateix, els resultats de l'ECV 2022 mostren una millora per segon any consecutiu de la taxa de risc de pobresa i exclusió social AROPE, tot i que cal posar de manifest que gairebé un quart de la població a Catalunya (el 24,7%) es troba en aquesta situació. Un any més, el CTEESC alerta sobre els nivells elevats de pobresa i exclusió social de la infància i l'adolescència (el 31,7% de les persones de menys de 18 anys), atès que la vulnerabilitat econòmica en aquestes edats té importants condicionants de cara a l'edat adulta.

Quant a l'impacte de les transferències socials en la reducció de la pobresa infantil a Espanya, el Comitè de Protecció Social de l'UE torna a posar de manifest que és substancialment més baix que la mitjana de l'UE. En el terreny de les iniciatives públiques en aquest àmbit, cal assenyalar l'aprovació el juliol de 2022 del Pla d'acció estatal per a la implementació de la garantia infantil europea (2022-2030), un dels eixos estratègics del qual és precisament la lluita contra la pobresa i el reforç de la protecció social de la infància i l'adolescència. Entre les mesures d'aquest eix, es troba l'expansió de la cobertura de l'ingrés mínim vital (en endavant, IMV) i del seu complement d'ajuda a la infància, el qual es posa en marxa a partir de l'1.01.2022.

Es redueixen les formes més severes de pobresa.

Altrament, cal ressaltar la reducció durant 2020 i 2021 de les formes més severes de pobresa: si l'any 2019, l'11,5% de la població catalana està en aquesta situació, el percentatge baixa al 9,3% l'any 2020 i al 8,3% l'any 2021. L'explicació d'això podria estar en què l'actuació de l'Administració durant la crisi pandèmica hagi mitigat en alguna mesura les formes més greus de pobresa. En aquest sentit, cal fer menció de la posada en marxa de l'IMV l'any 2020, pensat precisament per lluitar contra les formes més severes de pobresa, així com del paper de l'RGC durant els anys de pandèmia, concebuda com una prestació de garantia d'ingressos en cas de vulnerabilitat econòmica.

L'indicador sobre llars sense ingressos ens permet tenir dades més recents sobre les formes més severes de pobresa econòmica. Així, l'any 2022 aquestes llars disminueixen per segon any consecutiu, millorant les xifres pre-pandèmiques. Aquesta evolució es produeix després del pic registrat l'any 2020 com a conseqüència de la COVID-19. En qualsevol cas, aquest pic no assoleix els nivells de la recessió econòmica iniciada el 2008, la qual cosa podria tenir la seva explicació per la diferents respostes utilitzades per fer front a ambdues crisis.

Empitjoren les condicions de vida de les llars per la inflació i la crisi energètica i destaca el creixement de la pobresa energètica fins al 19,2%.

D'altra banda, el CTESC alerta de l'empitjorament de les dades sobre privacions, què mostren el deteriorament de les condicions de vida dels sectors més desfavorits de la població davant la inflació i la crisi energètica. Destaca sobretot el creixement de la pobresa energètica, la qual s'ha més que duplicat entre 2020 i 2022, i afecta ja el 19,2% de la població a Catalunya.

Els efectes de la inflació també s'han fet notar en l'augment de la població que no es pot permetre fer una setmana de vacances a l'any, què passa del 27,8% al 30,9% entre 2021 i 2022, així com en l'increment de la població que no pot fer-se càrrec de despeses imprevisibles (del 32,9% al 34,8% entre 2021 i 2022). Així mateix, la pujada del preu dels aliments ha repercutit en la capacitat de consum d'aquests productes: l'any 2022, la població que no pot menjar carn, pollastre o peix almenys cada dos dies puja fins al 5,0% (1,1 pp més que el 2021 i 2,6 pp més que el 2020). Pel que fa a la població que té retards en el pagament de les despeses relacionades amb l'habitatge, tot i baixar lleugerament entre 2021 i 2022 (del 13,0% al 12,8%) es manté en xifres elevades des del 2020.

Els efectes de la inflació sobre les economies familiars també s'han vist reflectits en l'evolució de l'indicador sobre la capacitat de les llars per arribar a fi de mes. L'any 2022, tot i disminuir el nombre de llars que manifesten arribar a fi de mes amb molta dificultat, gairebé la meitat de les llars catalanes (el 48,6%) diuen tenir alguna dificultat per arribar a fi de mes.

El CTESC vol posar en valor les mesures posades en marxa al llarg de l'any 2022 per pal·liar els efectes de la inflació i la crisi energètica sobre les llars, en particular sobre les més vulnerables. Així, cal fer menció, entre d'altres mesures, de la incorporació de noves persones beneficiàries al bo social elèctric, concretament de les perceptores de l'IMV, així com de l'increment del percentatge de reducció de la factura de la llum a les llars vulnerables i la pujada de la quantia mínima del bo social tèrmic. El CTESC també vol ressaltar la pujada extraordinària del 15% de l'import de l'IMV i de les pensions no contributives.

L'1 de gener de 2022 entra en vigor la primera reforma del sistema públic de pensions.

Passant a la protecció social, el CTEESC vol posar en relleu les darreres reformes del sistema públic de pensions, en el marc del Pacte de Toledo i del Pla europeu de recuperació i resiliència. Així, cal fer menció de l'entrada en vigor l'1 de gener de 2022 del primer paquet de mesures per a la reforma del sistema públic de pensions. També cal referir-se a l'aprovació, el primer trimestre del 2023, d'un segon conjunt de mesures en aquest àmbit. El CTEESC considera que caldrà estar atents al resultat d'aquestes reformes, tenint present que caldrà garantir que el sistema s'enfronti amb èxit als dos reptes que se li plantegen: la seva sostenibilitat financera i la suficiència de les seves pensions.

De l'anàlisi de les dades, es pot destacar que l'any 2022 les pensions creixen per segon any consecutiu, després del sotrac del primer any de pandèmia, i que la relació entre afiliacions i pensions se situa en un nivell superior (2,03) al que tenia abans de la pandèmia (1,99) i es recupera de la caiguda registrada l'any 2020 (1,93).

L'RGC deixa enrere els elevats creixements que va experimentar el 2020 i el 2021 degut a la pandèmia.

TAULA 13. Principals magnituds de l'RGC per a persones activables. Catalunya, 2018-2022

Anys	Expedients vigents ¹	Expedients aprovats anualment	Persones destinatàries (titulars+beneficiàries) ¹	Quantia mitjana
2018	28.572	5.562	71.110	745
2019	32.167	9.986	75.835	725
2020	44.020	15.188	101.820	750
2021	54.746	17.746	123.152	700
2022	54.047	10.380	117.506	633
2018-2019	12,6	79,5	6,6	-2,7
2019-2020	36,8	52,1	34,3	3,4
2020-2021	24,4	16,8	21,0	-6,7
2021-2022	-1,3	-41,5	-4,6	-9,6

Unitats: nombres absoluts i percentatges.

(1): dades a 1.12 dels anys respectius.

Font: elaboració pròpia a partir del Departament de Drets Socials.

Altrament, la renda garantida de ciutadania (en endavant, RGC) deixa enrere l'any 2022 els elevats creixements que va experimentar durant els anys 2020 i 2021 degut a la pandèmia, i que es correspon amb una lleugera disminució de la despesa destinada a aquesta política (-1,7%). Així, el col·lectiu activable registra una disminució de 699 expedients en vigor entre el 31.12.2021 i el 31.12.2022 i durant l'any 2022 l'aprovació d'expedients baixa el 41,5% i les sol·licituds rebudes disminueixen el 45,2% respecte de l'any 2021.

Una altra qüestió a destacar és que la quantia mitjana de l'RGC l'any 2022 (633 euros) és més baixa que la dels anys anteriors, la qual cosa es podria explicar, entre d'altres raons, per l'increment de prestacions de l'RGC que són complement de l'IMV, de menor quantia que la prestació d'RGC íntegra (l'any 2022, hi ha 13.313 expedients d'aquest tipus, enfront dels 12.067 de l'any 2021 i dels 2.021 de l'any 2020). Finalment, cal fer menció de l'elevat nombre de denegacions (32.263 l'any 2022).

Un any més, el CTESC posa de manifest que al llarg de l'any 2022, les persones perceptores de l'RGC han hagut de patir les conseqüències de la congelació de l'IRSC des de l'any 2010 en 569,12 euros, tant pel que fa a la pèrdua de capacitat adquisitiva com per l'exclusió de la possibilitat d'accedir a l'RGC tot i estar en situació de vulnerabilitat econòmica (així com també a aquelles prestacions que estan referenciades a l'IRSC). No obstant això, el CTESC vol posar en valor que finalment els Pressupostos de la Generalitat per a l'any 2023 hagin previst l'actualització de l'IRSC a 615 euros, tot i que lamenta les conseqüències que ha tingut que aquesta mesura hagi trigat tretze anys en fer-se realitat.

Pel que fa a l'IMV, el CTESC vol destacar l'activitat normativa duta a terme al llarg del 2022 per desenvolupar alguns aspectes d'aquesta prestació; en particular, la regulació de la compatibilitat de l'IMV amb el treball, que permet millorar les possibilitats d'inclusió social i laboral de les persones beneficiàries de la prestació i evitar així l'anomenada "trampa de la pobresa". Pel que fa a les dades, es pot ressaltar que de setembre de 2021 a desembre de 2022 els expedients aprovats (que poden estar o no vigents) han augmentat el 64,0% fins als 46.377, els quals arriben a 133.124 persones beneficiàries.

Es posen de manifest els problemes de cobertura de l'RGC i l'IMV.

El CTESC vol posar de manifest un any més els problemes de cobertura de l'RGC i l'IMV enfront de les situacions de vulnerabilitat econòmica existents, perquè no estan arribant a totes les persones que es troben en aquestes circumstàncies. En aquest sentit, cal assenyalar que l'RGC dona cobertura al 24,6% de la població que es troba en risc de pobresa severa a Catalunya i l'IMV al 19,5% de la població que es troba en aquesta situació.³⁴

Una de les causes d'aquesta situació són les barreres d'accés, que es manifesten amb dificultats per acreditar determinats requisits, la lentitud del procediment, els errors en les valoracions o la mateixa insuficiència de recursos personals i materials del sistema. Tots aquests problemes s'agreugen per la bretxa digital existent entre l'administració i la població més vulnerable. En relació amb això últim, cal evidenciar les dificultats que suposa el sistema de gestió de l'IMV a través del web i els problemes greus que té la ciutadania per aconseguir una cita presencial a l'INSS, fet del qual també ha alertat el CES espanyol.

Un altre motiu es troba en el propi desconeixement d'algunes persones de l'existència d'aquestes prestacions i de que en poden ser potencialment beneficiàries, així com de la seva manca de recursos per tramitar-les, la qual cosa les pot desanimar inclús a iniciar el procés. Finalment, el mateix disseny normatiu de les prestacions pot deixar fora del seu àmbit persones que es troben en situació de vulnerabilitat (persones sense sostre o sense residència legal).

Davant d'això, el CTESC recomana simplificar i agilitar el procediment de tramitació de les sol·licituds, així com reforçar els recursos materials i humans del sistema per gestionar aquestes prestacions. Així mateix, caldria millorar les actuacions per fer arribar la informació sobre les ajudes a les llars més vulnerables i establir mecanismes per facilitar-los la tramitació, sobretot en relació amb les dificultats afegides que per algunes persones suposa la tramitació telemàtica. En aquesta línia, el CTESC posa en valor la incorporació en la gestió

³⁴ Càlcul efectuat a partir de les 167.603 persones beneficiàries de l'RGC i de les 133.124 persones beneficiàries de l'IMV l'any 2022, relacionades amb les 681.798 persones en risc de pobresa severa (ECV 2022 i padró 2022).

de l'IMV del tercer sector social i dels serveis socials, però considera que s'hauria de millorar la coordinació entre aquestes entitats i l'INSS perquè la col·laboració arribi a bon port.

De totes maneres, una qüestió crucial per augmentar la cobertura d'aquestes prestacions seria que es traspassés la gestió de l'IMV a la Generalitat de Catalunya, la qual cosa facilitaria conèixer d'una manera global quina és la cobertura real de les rendes de garantia d'ingressos, ser més eficients en la detecció de situacions de vulnerabilitat i poder plantejar-se eventuais modificacions dels requisits i la normativa.

El CTEESC vol deixar constància que el Pla pilot de la Renda bàsica universal (en endavant, RBU) no s'ha inclòs finalment en els pressupostos de la Generalitat per al 2023, la qual cosa no farà possible de moment avaluar la viabilitat de la seva implementació a Catalunya.

L'any 2021, s'assoleix plenament la ràtio de professionals dels equips bàsics d'atenció social.

Respecte del sistema de serveis socials, el CTEESC vol destacar que l'any 2021 (darreres dades disponibles) s'assoleix plenament la ràtio de professionals dels equips bàsics d'atenció social establerta a la Llei 12/2007, de serveis socials, tant pel que fa a la mitjana de Catalunya com respecte dels àmbits comarcal i municipal. D'aquesta manera, es garanteix la prestació del servei a la població que necessiti fer-ne ús.

Pel que fa al sistema d'atenció a la dependència, l'any 2022 les sol·licituds anuals augmenten i superen els valors anteriors a la pandèmia, després de la caiguda significativa de l'any 2020 com a conseqüència de la COVID-19. Les valoracions i les resolucions de PIA també creixen l'any 2022, però a un ritme inferior al de l'any 2021, en què l'Administració es recuperava amb força dels efectes de la pandèmia en la seva activitat. Finalment, l'any 2022 les persones beneficiàries i les prestacions actives del sistema arriben a les 187.630 i a les 226.919, respectivament, i assoleixen xifres superiors a les d'abans de la pandèmia.

Millora la llista d'espera de la dependència, tot i que 69.770 persones l'any 2022 tenen prestació reconeguda però no la reben, segons l'Imsero

Respecte de les dades que proporciona l'Imsero sobre llistes d'espera, el CTEESC posa en valor que entre el 31.12.2021 i el 31.12.2022 hagin disminuït l'11,2% les persones amb prestació reconeguda que estan pendents de rebre-la a Catalunya, tot i que considera que caldria establir els mecanismes adequats per reduir aquesta llista d'espera, que a 31.12.2022 és de 69.770 persones.

44. El CTEESC proposa agilitar els processos en l'àmbit de la dependència.

El CTEESC proposa que, amb la finalitat de reduir al màxim el temps entre el reconeixement i l'accés a la prestació, s'haurien d'agilitar els processos, mitjançant la simplificació dels tràmits administratius, reforçar els recursos humans, tècnics i materials i ampliar la disponibilitat real de serveis i prestacions.

Finalment, el CTEESC vol posar de manifest que quan va entrar en vigor la Llei 39/2006, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència, el dret d'accés a les prestacions ja reconegudes es generava en tots els casos des de la data

de la resolució de reconeixement o, en un altre cas, des del transcurs de sis mesos des de la presentació de la sol·licitud. No obstant això, el Reial decret llei 20/2012, va determinar que la prestació de cures en l'entorn familiar i de suport a la cura no professional no generés endarreriments fins a un termini màxim de dos anys. El CTESC considera que aquesta situació s'hauria de revertir i que s'hauria de tornar a la regulació que estava vigent quan va entrar en vigor la Llei 39/2006.